Пралетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

УМОВЫ ПАДПІСКІ:
На 1 м-ц—90 к.; на 3 м-цы—2 р. 60 к. на 6 м-цаў—5 р.; на 1 год—9 р. 75 к.
Зьмена адрасу: мясцовага—10 к., іншагародняга—20 кап.
Падпіска і абвесткі прымаюцца: У Гал. Канторы газ. „Зьвязда", Савецкая, 63, трэці паверх, ад 9 гадз. раніцы да 3-х гадз. дня. У акруговых аддз. Бел. Дзярж. Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах.
РЭДАКЦЫЯ—Г. МЕНСК, САВЕЦКАЯ, 63.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible]

ЗЬВЯЗДА

Орган Цэнтральн. Камітэту камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АК КП(б)Б.

РЭДАКЦЫЯ І ГАЛОЎН. КАНТОРА.
1) Рэдактар прыймае ад 11—1 гадз. тэлефон № 10-74.
2) Сакратар рэдакцыі ад 12 да 2-ое гадзіны дня, тэл. № 6-19.
3) Начны рэдактар (друкарня) ад 6 гадз. веч. тэл. № 6-42
Кіраўн. Гал. Кантораю, Кантора абвестак і падпіскі — тэл. № 781.

СЕРАДА, 1 ЛЮТАГА 1928 г.
№ 27 (2834)
Кошт асобнага нумару ўсюды 5 кап.
Год выданьня дванаццаты.

Самая першая з культурных праблем

15-ты зьезд нашае партыі, як вядома, значнае месца ў сваіх пастановах аддаў пытаньням нашае культуры і культурнасьці.

Гэтыя пытаньні ў выстарчальнай меры настойліва выпіраюць зараз на пярэдні плян нашае работы.

Адбываецца гэта ад таго, што шматмільённыя масы, узьнятыя да сьвядомага чалавечага жыцьця Кастрычнікавай рэвалюцыяй, няўхільна цягнуцца да сьвятла і ведаў. Гэта адбываецца таксама таму, што перабудова нашага жыцьця на новых сацыялістычных пачатках уладна патрабуе і новага культурнага чалавека.

Асноўная ўмова, адзнака культурнасьці, тое, ад чаго, уласна, і пачынаецца культура,—гэта—элемэнтарная пісьменнасьць. Стары рэжым трымаў масы ў невуцтве, сьвядома перашкаджаючы па меры «сваіх сіл» распаўсюджаньню пісьменнасьці сярод народу.

Умовы пралетарскае дыктатуры з усёй няўхільнасьцю прадугледжваюць шырачэйшае вдавальненьне культурных запатрабаваньняў мас. Тут першая і важнейшая праблема—ліквідацыя элемэнтарнае няпісьменнасьці.

На гэты бок пытаньня савецкая ўлада з самага пачатку свайго ўзьнікненьня зварачала і зварачае шмат увагі і аддае шмат сіл. Зразумела, гады грамадзянскае вайны, [illegible]

Гэта, побач са звычайнай нашай бядою—бюракратычнымі сказянамі апарату—і зьяўляецца прычынаю таго, што на фронце ліквідацыі няпісьменнасьці мы ня маем такіх дасканалых посьпехаў, як на другіх вучастках нашае будаўнічае работы. Посьпехі тут ёсьць, але нязначныя.

Толькі зараз мы маем магчымасьць, што называецца, націснуць «пасапраўднаму» на гэты фронт.

І на яго трэба націснуць.

Арганізацыя грамадзкае ініцыятывы вакол працы т-ва «Прэч няпісьменнасьць» павінна ажывіцца. Мы павінны абудзіць яго ад тэй сьпячкі, у якую яно, трэба сказаць, значна такі пагружана. **Мы ня можам пагадзіцца, каб той слабы тэмп ліквідацыі няпісьменнасьці, які мы зараз маем, мог заставацца і далей.**

Вакол пытаньняў ліквідацыі няпісьменнасьці павінна быць сканцэнтравана ўвага нашай партыйнай, савецкай і прафсаюзнай грамадзкасьці.

Без вырашэньня гэтай важнейшай праблемы, пытаньняў культурнай рэвалюцыі не прасунеш так глыбока, як гэта трэба. Вось чаму, пераходзячы да ўзмоцненай работы па ажыцьцяўленьні наказаў Леніна [illegible]

Увага каапэрацыйнай грамадзкасьці

На гледзячы на ўсю складанасьць гаспадарчае абстаноўкі, рабочая каапэрацыя Савецкага Саюзу за мінулы год [illegible]

С. Эдзельман.

МІЖНАРОДНАЕ СТАНОВІШЧА СССР

Дамаганьне прысьпешыць франка-савецкія перамовы.—Наладжаньне эканамічных адносін між Францыяй і СССР карысна для абодвух краёў.—Надыходзячыя савецка-нямецкія перамовы маюць на мэце выправіць промахі і недахопы ў практыцы савецка-нямецкіх гандлёвых узаемаадносін.

„Для найвялікшае карысьці францускага і расійскага народаў"

ПАРЫЖ, 30. У лісьце Філіпота (старшыня камісіі палаты дэпутатаў па справах вызваленых краін) і Барона (старшыня вугальнай і нафтавай камісіі ў палаце дэпутатаў) да Пуанкарэ, наконт неабходнасьці прысьпешыць аднаўленьне работ франка-савецкай канфэрэнцыі, гаворыцца:

«Крэдыты і сыстэма канцэсій далі-б магчымасьць СССР шырока паставіць эксплёатацыю натуральных багацьцяў, павялічыць здабычу нафты, палепшыць яе ачыстку, лепш арганізаваць транспарт і выступіць канкурэнтам на сусьветным нафтавым рынку. Такога роду становішча забясьпечыла-б нашай краіне па меншай меры тую выгаду, якую можна было-б атрымаць з гэтай канкурэнцыі. Разам з тым, такое становішча вызваліла-б нашу краіну ад эканамічнай залежнасьці, якую ёй навязваюць англа-саксонскія трэсты, і ад патрабаваньняў, несумяшчальных з нашай незалежнасьцю і гонарам».

У заключэньне аўтары лісту просяць Пуанкарэ ўключыць гэты пункт у праграму работ франка-савецкай канфэрэнцыі «для найвялікшае карысьці францускага і расійскага народаў, сілы якіх у інтарэсах усеагульнага міру павінны быць накіраваны да аб'яднаньня, а не да разьяднаньня».

Тав. Даўгалеўскі ў Пуанкарэ

ПАРЫЖ, 30. 28-га студзеня поўнамоцны прадстаўнік СССР ва Францыі т. Даўгалеўскі наведаў Пуанкарэ і меў з ім доўгую гутарку па пытаньні аб франка-савецкіх перагаворах.

Штрэзэман аб савецка-нямецкіх эканамічных адносінах

БЭРЛІН, 30. На сёньнешнім пасяджэньні рэйхстагу Штрэзэман адкрыў спрэчкі па бюджэце міністэрства замежных спраў прамоваю, прысьвечанаю асноўным пытаньням нямецкай палітыкі. Наконт адносін з СССР Штрэзэман заявіў, што надыходзячыя савецка-нямецкія гандлёвыя перагаворы маюць на мэце напоўніць тыя промахі і выправіць тыя недахопы, якія выяўлены пры ажыцьцяўленьні на практыцы савецка-нямецкага гандлёвага дагавору.

„Зусім ясна і інакш і ня думаў ніводзін з бакоў пры заключэньні савецка-нямецкага гандлёвага дагавору,—сказаў Штрэзэман,—што пры гэтай першай спробе ўзгадненьня двух розных эканамічных сыстэм нельга было разьлічваць на неадкладнае і канчатковае вырашэньне гэтай праблемы. Нямецкія гаспадарчыя колы лічаць (я не магу адмаўляць іх рацыі ў многіх адносінах), што разьвіцьцё савецка-нямецкіх адносін за час, прайшоўшы з моманту заключэньня дагавору, ні ў такой меры апраўдала надзеі, што зьвязваліся з заключэньнем савецка-нямецкага дагавору і далёка ідучай гатоўнасьцю Нямеччыны пайсьці насустрэч СССР у галіне крэдытаў, як гэта магло-б быць".

Нямеччына думае ўзгадніць сваю палітыку з дзяржавамі?

БЭРЛІН, 29. У зьвязку з паведамленьнямі аб тым, што Нямеччына мае намер узгадніць з заходня-эўрапейскімі дзяржавамі сваю палітыку ў галіне гаспадарчых адносін з СССР, у асьвядомленых нямецкіх палітычных колах заяўляюць, што такога роду імкненьні супярэчылі-б Рапальскаму дагавору. Маючыя адбыцца нямецка-савецкія эканамічныя перагаворы маюць мэтаю на падставе вучоту практыкі нямецка-савецкіх эканамічных адносін дапамагаць далейшаму іх разьвіцьцю. Што датычыць выступленьня групы так званых расійскіх крэдытораў, якія ў пададзеным рэйхстагу мэмарандуме ўзьнімаюць пытаньне аб „адшкадаваньні" ім за страты, прычыненыя Кастрычнікавай рэвалюцыяй, дык гэта выступленьне характарызуецца ў памянёных колах, як вусім прыватная ініцыятыва.

За адзінства міжнароднага рабочага руху

Патрабаваньні аднавіць Англа-Расійскі камітэт

ЛЁНДАН, 30. У Балтонэ адбылася штогодняя канфэрэнцыя ланкаширскай фэдэрацыі горнарабочых. Канфэрэнцыя пастанавіла патрабаваць, каб генэральная рада кангрэсу трэд-юньёнаў арганізавала спатканьне з прадстаўнікамі УсеЦСПС з мэтаю аднаўленьня англа-расійскага камітэту «для работы па ўстанаўленьні адзінства міжнароднага прафэсыянальнага руху і барацьбы супроць пагрозы вайны». Акрамя таго, канфэрэнцыя ўхваліла рэзалюцыю, у якой пратэстуе супроць удзелу генэральнае рады ў перагаворах аб устанаўленьні «міру ў прамысловасьці», без папярэдняга абгаварэньня гатага пытаньня з арганізацыямі, што ўваходзяць у кангрэс трэд-юньёнаў. Канфэрэнцыя зьвяртаецца да генэральнае рады з просьбаю абгаварыць пытаньне аб рэарганізацыі трэд-юньёнаў з тым, каб «у кожнай асноўнай галіне прамысловасьці быў толькі адзін прафсаюз».

* * *

ЛЁНДАН, 23. Эміль Бэрнс, сакратар рабочага дасьледчага бюро і сакратар ангельскай арганізацыі прыяцеляў СССР, у гутарцы з карэспандэнтам ТАСС, падкрэсьліў, што адной з асноўных задач надыходзячага пашыранага пленуму агульна-ангельскага камітэту прыяцеляў СССР зьявіцца склік агульна-ангельскай канфэрэнцыі прыяцеляў СССР. Па словах Бэрнса канфэрэнцыя, аднак, можа быць склікана не раней сакавіка.

Перад выбарамі ў польскі сойм

„Чыстка" выбарчых сьпісаў

ВАРШАВА, 30. 27-га студзеня г. г. адбылося чарговае пасяджэньне генэральнае выбарчае камісіі. З 35 дзяржаўнае выбарчае камісіі. З 35 сьпісаў кандыдатаў у сойм зацьверджаны 28. З 22 сьпісаў кандыдатаў у сэнат зацьверджаны 16. Рэшта сьпісаў не зацьверджаны з прычыны „ня сапраўднасьці подпісаў", „не належнага ліку", „нячытэльнасьці подпісаў" і г. д.

Канфіскацыя перадвыбарнае адозвы „Бунду".

ВІЛЬНЯ, 30. „Кур'ер Віленскі" паведамляе аб канфіскацыі перадвыбарнае адозвы „Бунду" пад назваю: „Выбарчая пляцформа Бунду". Адозва была выдрукавана ў колькасьці 100 тыс. экзэмпляраў.

Канфіскацыя друку.

ВІЛЬНЯ, 30. Віленскі ўрадавы камісарыят канфіскаваў беларускі орган „Народ" за артыкул пад назваю: „Беспартыйны камітэт супрацоўніцтва з урадам", дзе ўрадоўцы ўгледзелі „фальшывыя весткі і зьнявагі".

Камуністычны працэс у Горадні

ВІЛЬНЯ, 30. „Кур'ер Віленскі" паведамляе, што гэтымі днямі ў Горадні адбыўся працэс камуністых, якія належалі да камуністычнае партыі Заходняе Беларусі. Працэс прыцягнуў да сябе вялікую ўвагу грамадзкае думкі. 2 абвінавачаных засуджаны на 4 гады зьняволеньня, 1—на два гады і 1 на 1 г. 6 м.

133 — на лаве падсудных

БЕЛАСТОК, 30. Гэтымі днямі ў акруговым судзе павінен пачацца працэс 133 асоб, абвінавачаных у прыналежнасьці да кампартыі і ў камуністычнай агітацыі.

Працэс пасла Рагулі

ВІЛЬНЯ, 20. Дазнаньне па справе пасла Рагулі скончылася. Пасол Рагуля абвінавачваецца ў тым, што ён разам з паслом Кахановічам у 1924 годзе ў Навагрудку заклікаў жыхарства да невыпаўняньня загадаў улады і ў іншай антыўрадавай дзейнасьці.

Весткі з Літвы

Ленінскія дні ў Літве

КОЎНА, 30. У гадавіну сьмерці Леніна адбылася маніфэстацыя, наладжаная кампартыяй. У часе маніфэстацыі былі распаўсюджаны пракламацыі. Улады зрабілі рад арыштаў.

Нямецкая пазыка

КОЎНА, 30. Ковенскі друк паведамляе, што Нямеччына прапануе Літве пазыку ў суме 150 мільёнаў марак.

Рэфэрэндум аб канстытуцыі

ВАРШАВА, 30. Польскае тэлеграфнае агэнцтва паведамляе з Клайпэды, што ў Літве ў хуткім часе будзе праведзены рэфэрэндум адносна зьмен у літоўскай канстытуцыі. У рэфэрэндуме маюць права ўзяць удзел усе жыхары, якім споўнілася 24 гады.

Высылка 100 сац.-дэм.

ВАРШАВА, 30. Паведамляюць, што літоўскі ўрад загадаў 100 літоўскім сацыял-дэмакратам, якія былі зьняволены ў канцэнтрацыйным лягэры, пакінуць межы Літвы. Як паведамляе «Глос Праўды», частка выгнанцаў ужо знаходзіцца на польскай тэрыторыі.

Правакацыйны выпад у нямецкім друку

БЭРЛІН, 29. Агэнцтва „Вольфа" паведамляе: «У нямецкім друку была апублікавана заява вярнуўшагося ў Нямеччыну пасьля 11-ці гадовае пабыўкі ў Расіі ваенна-палоннага Штапэльта аб тым, што ў Канску (Сібір) знаходзіцца яшчэ каля 150 нямецкіх ваенна-палонных, у тым ліку многа афіцэраў, якія пазбаўлены магчымасьці вярнуцца ў Нямеччыну з-за адсутнасьці грошай. У зьвязку з гэтым усе фракцыі рэйхстагу, за выключэньнем камуністых і тэўтонцаў, зьвярнуліся да ўраду з просьбаю зрабіць дэталёвае расьсьледваньне заявы Штапэльта і, калі гэтыя зьвесткі пацьвердзяцца, ужыць меры, каб нямецкія ваенна-палонныя, што знаходзяцца ў Сібіры, маглі зараз-жа вярнуцца ў Нямеччыну".

Увага „ТАСС". Па наведзеных ТАСС'ам у асьвядомленых колах спраўках, заява былога нямецкага ваенна-палоннага Штапэльта, якая публікуецца ў тэлеграме з Бэрліну, зьяўляецца ад пачатку да канца выдумкай. Ні ў Сібіры, ні наогул на тэрыторыі СССР даўно ўжо няма нямецкіх ваенна-палонных. Што-ж датычыць паасобных грамадзян з ліку былых нямецкіх ваенна-палонных, пажадаўшых, як гэта мела месца і ў радзе іншых краін, застацца на сталае жыцьцё ў СССР, дык яны, натуральна, ні ў якім разе ня могуць разглядацца як ваенна-палонныя.

НАЧНОЕ РАДЫЕ

Далоў рэфармістых

БЭРЛІН, 31. На ўчарашніх выбарах у праўленьне мясцовай арганізацыі саюзу мэталістых у Рэмшэйдэ левая меншасьць атрымала перамогу. Проці рэфармістых галасавала 694 чал., а за—489. Рэфармісты трымаліся начале арганізацыі 4 гады.

Уханцы разграбілі г. Чанша

ТОКІЁ, 30. Па вестках японскага міністэрства замежных спраў уханскае войска дашчэнту разграбіла горад Чанша.

Антыангельскі рух у Індыі

Байкот каралеўскае камісіі.—Дэманстрацыі пратэсту і забастоўкі.

КАБУЛ, 31. Як паведамляюць з Дэлі (Індыя), 15-га студзеня ў Бэнарэсе адбылася міжпартыйная канфэрэнцыя ўсіх індыйскіх партый супольна з выканаўчым камітэтам індыйскага нацыянальнага кангрэсу. Канфэрэнцыя пастанавіла арганізаваць у дзень прыезду ў Бамбэй (3 лютага) ангельскай урадавай камісіі па абсьледваньні практыкі парляманцкіх рэформ у Індыі масавыя дэманстрацыі пратэсту па ўсёй Індыі.

ЛЁНДАН, 31. Як паведамляюць з Бамбэю, аб'яднаньне бамбэйскіх муніцыпальных рабочых зноў пацьвердзіла сваю пастанову правесьці аднадзенную забастоўку пратэсту 3-га лютага, гэта значыць, у дзень прыезду ангельскае ўрадавае камісіі.

Папярэджаньні і пагрозы з боку ўлад не змаглі прымусіць рабочых зьмяніць сваю пастанову.

Бедныкі і серадзякі в. Грынёўка арганізуюць калхоз

(Па тэлефону ад бабруйскага кар-та).

РАГАЧЭЎ. 21 студзеня ў вёсцы Грынёўка, Рагачэўскага раёну, адбыўся сход сялян і сялянак. На парадку для стаяў даклад аб 15 партз'езьдзе і аб пазыцы ўзмацненьня сялянскай гаспадаркі.

Пасьля дакладу 12 сялян: 8 беднякоў і 4 серадзякі перад усім сходам заявілі, што яны арганізуюць калектыўную гаспадарку.

«Няхай адмірае трохпалёўка, нам надаела цераспалосіца, надаелі межы! Нам трэба поле, на якім разгульваў-бы трактар!»— такія былі заключныя словы гэтых сялян.

Кампанія ілжы і хлусьні дэфэнзывы супроць БССР

Рэзалюцыя 2-га Ўсебеларускага зьезду МОПР'у

Польская дэфэнзыва, у катоўнях якой стогнуць тысячы барацьбітоў за вызваленьне Зах. Беларусі з-пад акупанцкага ярма, імкнецца надсылаць сваіх агэнтаў на тэрыторыю БССР для шпіянажу і перашкоды сацыялістычнаму будаўніцтву працоўных.

Дэфэнзыва накіроўвае сваіх агэнтаў да БССР, уліваючы іх у масу перабежчыкаў з Зах. Беларусі, шукаючых прытулку ад дэфэнзыўных палачоў. Гэтым дэфэнзыўшчыкі імкнуцца пасеяць у савецкай улады і ў савецкага грамадзянства недавер'е да ўсёй масы перабежчыкаў. Арышты сваіх высланых агэнтаў і адасланых назад у Польшчу людзей, якія ня маюць права быць залічанымі ў палітэмігранты, дэфэнзыва прабуе прадставіць, як прасьледаваньні беларусаў-грамадаўцаў у БССР.

Гэтая агідная кампанія хлусьні, распачатая правакатарам Гурыным, разьлічана на ўнясеньне праз ілжывыя правакацыйныя чуткі распаду ў шэрагі заходня-беларускіх працоўных мас і на падрыў сярод іх сымпатыі да савецкай улады.

2-гі зьезд МОПР'у БССР, на якім прысутнічае вялізарная колькасьць былых польскіх палітвязьняў а ў сучасны момант свабодных грамадзян БССР, катэгарычна абвяргае ілжывыя весткі аб арыштах грамадаўцаў у БССР і аб прасьледваньні іх савецкай уладай. Тысячы палітычных эмігрантаў з Зах. Беларусі, якім пагражалі катаржныя прысуды акупанцкіх судоў, знайшлі сабе прытулак у БССР.

2-гі зьезд МОПР'у кляйміць гэтую дэфэнзыўную кампанію, як правакацыю, пушчаную ў ход для апраўданьня гвалтаў акупанцкіх гвалтаўнікоў у Заходняй Беларусі.

Пратэкцыянізм на Менскай біржы працы

Нядбайныя адносіны да дэмабілізаваных чырвонаармейцаў

У Менскую акруговую пракуратуру паступіў рад заяў ад дэмабілізаваных чырвонаармейцаў і начскладу аб тым, што біржа працы невыстарчальна энэргічна ўжывае меры для пасылкі іх на работу. Пракуратурай было праведзена абсьледваньне гэтай работы. Пры абсьледваньні была зьвернута ўвага на пасылку на работу як беспрацоўных наогул, так і дэмабілізаваных чырвонаармейцаў і камскладу.

Тэмп накіроўваньня дэмабілізаваных на работу ў сьнежні і студзені месяцы параўнаўча з мінулымі месяцамі значна панізіўся. У кастрычніку было накіравана на працу дэмабілізаваных чырвонаармейцаў 78 чалавек, у лістападзе — 117, а ў студзені было паслана ўсяго 31 чал.

На пытаньне, чым тлумачыцца зьніжэньне тэмпу пасылкі дэмабілізаваных, загадчык біржай пачаў апраўдвацца тым, што ў большасьці ў дэмабілізаваных адсутнічае адпаведная кваліфікацыя. Аднак, пры праверцы пуцёвак пасылаемых на работы выявілася, што на работу накіроўваюцца асобы з кваліфікацыяй, якая маецца і сярод беспрацоўных дэмабілізаваных чырвонаармейцаў. Таксама адзначана, што на работу былі накіраваны і ня члены саюзу. Як відаць, тут не абышлося без пратэкцыянізму.

Невыстарчальна праведзена таксама работа па замяшчэньні пасад прызваных у Чырвоную армію. З 160 месц, якія былі вызвалены прызванымі ў Чырвоную армію, замешчана дэмабілізаванымі ўсяго 20 месц, рэшта 140 месц замешчаны другімі асобамі, з прычыны адсутнасьці быццам патрэбнай кваліфікацыі сярод дэмабілізаваных (вярней, проста за адсутнасьцю выстарчальнае ўвагі да дэмабілізаваных з боку працаўнікоў біржы).

Неабходна гэтае пытаньне больш шырока абсьледваць і вінаватых у пратэкцыянізьме і нядбайнасьці прыцягнуць да крымінальнай адказнасьці.

Сялянскія плацяжы і загатоўкі

(Гутарка з дырэктарам Белсельбанку тав. Дубінай)

У сувязі з затрудненьнямі ў праводзеньні хлебазагатовак на Беларусі, Белсельбанкам з свайго боку быў ужыты рад мер для палепшаньня гэтае справы.

Па-першае, Белсельбанк даў дырэктывы акруговым банкам і нізавой сетцы крэдытнай каапэрацыі не даваляць адтэрмінаваньня пазык. У выключных выпадках гэтыя адтэрмінаваньні могуць быць прадстаўлены толькі бядняцкім гаспадаркам.

Адначасова з гэтым ужыты рашучыя меры да спагнаньня пратэрмінаваных пазык, сума якіх у Беларусі на 1 студзеня 1928 г. выяўляецца ў 1.457.000 р.

Па-другое, мы абмежавалі на бліжэйшы час крэдыты сялянскім гаспадаркам, даючы пазыкі толькі бядняцкім гаспадаркам і калектывам.

Далей ўзмоцнена работа па зборы паявых узносаў ад членаў крэдытных таварыстваў (якіх ня ўнесена на 1.029.000 р.).

Па лініі Белсельбанку прадпрыняты неабходныя крокі па распаўсюджаньні пазыкі ўзмацненьня сялянскай гаспадаркі. Крэдытная с.-г. сыстэма павінна ўзяць на сябе значную частку распаўсюджаньня гэтае пазыкі як сярод сваіх членаў, так і наогул сярод сялянства.

— Я ўпэўнены,—заканчвае тав. Дубіна,—што ўжытыя Белсельбанкам меры значна ўзмоцняць удзел сельска-гаспадарчай крэдытнай сыстэмы як у справе хлебазагатовак, так і ў справе ўзмацненьня крэдытнай с.-г. сыстэмы.

А.

Каровы пратэстуюць

Студзень. Ледзяны блакіт неба. Белы бліскучы гасьцінец. Чорныя рэйкі каляін.

Нахіліўшы галавы, яны ідуць бадзёрым крокам. Іх—25. 25 звычайных шчуплых беларускіх кароў, закупленых па вёсках Петрыкаўскага раёну нашым Белмясгандлем.

Каровы экспартуюцца ў Менск. Па закону, перад адпраўкай увесь гурт скаціны павінен прайсьці вэтэрынарны агляд. Але на станцыі вэтэрынарнага доктара няма. Пры такім выпадку, паводле таго-ж закону, трэба прадставіць спраўку ад органу мясцовай улады і скаціна адпраўляецца, каб да бліжэйшай вузлавой станцыі ці ў самым месцы прыбыцьця адчуць усю пекнату лекарскай экспэртызы.

Толькі—што значыць закон, калі ёсьць начальнікі станцый? А ў начальнікаў на плячах свае ўласныя галавы. І галавы, ведаеце, з... т-сс! Бліжэй да тэмы.

Дык вось начальнік станцыі, на бруднай плошчы якой нэрвуюць знаёмыя ўжо нам петрыкаўскія каровы, ніяк ня згодзен на спраўку ад сельсавету. Падавай ты яму абавязкова вэтэрынарнае пасьведчаньне—інакш не адправіць. Што-ж, нічога ня зробіш... Пагоншчык павідае зьбянтэжаных такім сібірным начальніцкім бюракратызмам кароў і едзе за 25 вёрст у вэтэрынарны пункт, абяцае там доктару звышнормавыя і дастаўляе яго на станцыю. Урачыстасьць агляду цягнецца ня больш 10-15 хвілін. Доктар шпацыруе міма гурту, мацае дзьве-тры галавы—і падпісвае папер[illegible] Цяпер усё ў пар[illegible] сьвядомасьць [illegible] кае сумленьне за[illegible] роў уцягваюц[illegible] халодныя [illegible]—гэтага ня будзе.

Пакуль нашы каровы ў дарозе і заняты ўспамінамі аб родных вясковых хлявох і пакінутых кволых цялятах, мы дазволім сабе крыху заняцца арыфмэтыкай. Падвода да вэтэрынарнага пункту і назад каштавала 20 р. Звышнормавых доктару заплацілі 15 р. Такім чынам, кожная карова за час свайго падарожжа стала даражэй на 1 р. 25 к. прыблізна, г. зн. на два-тры проценты свайго кошту.

Каровы, мабыць, адчуваюць, як іх дарага цэняць людзі, і станцыю Менск сустракаюць радасным басовым рыкам. Наіўныя жывёліны! Яны ня ведаюць, «что день грядущий им готовит».

Менск наогул дзівак-горад. У яго ёсьць свае «странности» і ў адносінах да кароў—таксама.

— Каровы?—гаворыць Менск,—калі ласка, на вэтэрынарны пункт. 60 кап. з галавы.

— Дазвольце!—абураецца Белмясгандаль,—супроць агляду мы нічога ня маем, але завошта плаціць? Мы-ж плацілі пры першым аглядзе... Вось пасьведчаньне...

— Нічога ня ведаю,—спачуваюча ўхмыляецца Менск,—нічога ня ведаю, даражэнькія... мой акрвыканком так ухваліў—вось і ўсё.

Белмясгандаль уздыхае і другі раз аплачвае вэтэрынарны агляд. Каму яму са сваімі каровамі жаліцца? Каму цікава, што на кожную петрыкаўскую карову нарасло ўжо лішніх 4 проц.? Гэта ў той час, калі закон гаворыць, што вэтэрынарны збор не павінен быць вышэй аднэй чвэрткі проценту кошту га[illegible] скаціны. Інакш кажучы, па[illegible] браць 25 кап., а бяруць [illegible] 1 р. 50 к.
[illegible] гэта было-б яшчэ нічога, [illegible] сказанае адносілася толькі да петрыкаўскіх кароў. У тым-та і ўся штука, што гісторыя гэта паўтараецца ў кожным раёне і вядома кожнай сьвядомай карове.

Так, сьвядомай. Бо, калі справа даходзіць да хлявоў Менскага камхозу—апошняга прытулку няшчасных жывёлін у ноч перад пакараньнем сьмерцю, калі справа даходзіць да гэтых, з дазволу сказаць, хлявоў—нават і малапахалічная беларуская карова ня можа больш цярпець! Яна пратэстуе.

Ды што-ж гэта, добрыя людзі, грабежніцтва сярод белага дня! Прыводзяць, разумееце, у халодныя дзюравыя хлявы (вераб'і так і лётаюць туды і сюды), даюць 6 кв. аршын забруджанай кубатуры—і за гэта плаці 20 кап. звонкай манэтай. Дазвольце, дык гэта-ж амаль што, як у першай савецкай гасьцініцы! Там можна атрымаць прытульны нумар (ня менш 2-х кв. сажняў) з усімі, як гаворыцца, «удобствами» за 1 р.—1 р. 50 к.

За што-ж крыўдзіць карову? Давайце і ёй, чорт пабяры, атапленьне. Электрычнасьць, чорт пабяры, давайце, ложак з матрацам, ванну!

Праўда, пад націскам Эканомнарады цэны ў менскай каровінай гасьцініцы зьніжаны на палову. Але—што гэта значыць? Усё-ж такі мы ў праве патрабаваць для кароў хоць палову пералічаных «удобств».

Вы ня згодны? І была ня згодна. Нічога, браткі, з ім ня зробіш.

«Роўнаправе, дзе роўнаправе?»—прачытаў я ў адных глыбокіх каровіных вачох.

І яшчэ:

«А потым скажуць, што наша мяса дарагое... Эх, несьвядомы народ!»

СІВЕР.

ЛЕНІНІЗМ І ПРАБЛЕМА КУЛЬТУРНАЙ РЭВАЛЮЦЫІ

(Прамова тав. Н. І. Бухарына на жалобным пасяджэньні памяці Леніна*)

— Таварышы! На сёньнешнім жалобным пасяджэньні я хачу бы закрануць адну толькі тэму: ленінізм і праблема культурнае рэвалюцыі. Я не бяру тэму, што ў сучасны момант гэтае пытаньне зьяўляецца адной з цэнтральных, адной з галоўнейшых праблем, якія стаяць перад савецкай уладаю і перад нашай партыяй. [illegible] Марксам. Нам прыходзіцца зараз весьці барацьбу і перамагаць труднасьці зусім выключнага парадку, нам прыходзіцца жыць і весьці барацьбу ў капіталістычным акружэньні.

Наш супраціўнік змагаецца з намі ўсімі родамі зброі, наш супраціўнік змагаецца з намі і на ідэялёгічным фронце. Адной з найважнейшых зброй на гэтым апошнім фронце зьяўляецца спэкуляцыя на нашай тэхніка-эканамічнай адсталасьці, на нашай някультурнасьці, на нашай, яшчэ ня зжытай, беднасьці. Усе заправілы імпэрыялізму і яго песьняры, усе ворагі будучагася сацыялізму, усе ненавісьнікі жалеза пралетарскае дыктатуры, усе цынікі сацыял-дэмакраты, усе путаньнікі дробнае буржуазіі, усе разьедзеныя сумненьнямі і скэптыцызмам і кукуючыя аб нашай пагібелі,—усе яны спэкулююць на нашай адсталасьці.

Прайшло досыць даволі часу. Гэты час сваёй жалезнай мовай сказаў нам цэлы рад ісьцін, якія наўрад ці падлягаюць зараз сумненьню для ўсякага хоць нямнога мысьлячага чалавека.

Выявілася, што цывілізацыю і культуру, усе заваёвы яе і ўсе яе каштоўнасьці, якія напласталіся на працягу вякоў, ставяць пад нож, ставяць пад сякеру, ставяць пад пагрозу пагібелі не панурыя камуністычныя «іканаборцы», не гунападобныя ваяўнікі камуністычнага рабочага руху, а вельмі прыгожа апранутыя, «блестящие» і «великолепные» лейтэнанты і генэралы імпэрыялісцкіх армій, узброеных усімі набытымі ведамі гэтае цывілізацыі; яшчэ больш прыгожа апранутыя і «лощенные» дыплёматычныя дзеячы самых хрысьціянскіх дзяржаў.

Ня мы нясем гэтую пагібель. Мы выратоўваем усё, што ёсьць каштоўнага ў гэтай культуры. Яе ставяць над удар нашы капіталістычныя ворагі. Гэта супроць іх павінен тачыць нож кожны чэсны чалавек, які здольны думаць над вялікімі пытаньнямі нашага часу.

Выявілася і другое. Наша эпоха, наш час адкрыў усім і другую ісьціну: высьветлілася, што пасьля пэрыяду часовай разрухі «мрачные коммунистические иконоборцы» ня толькі выратоўваюць усё каштоўнае, што застаецца ад старога, але самым шпаркім чынам, хутчэй, чым хто-небудзь, вядуць вялізарную чалавечую масу ўперад па культурнай дарозе, ствараюць вялікі культурны масавы рух, пераготрваюць [illegible] вука пачынае ўсё больш прыводзіць у рух махавае каласо нашай практыкі.

На першы плян, з пункту погляду культурнае работы, рабочая кляса і яе партыя паставілі масу. Маса стаіць у нас у фокусе нашае культурнае работы і цэнтр цяжкасьці яе ляжыць іменна тут.

Ніхто іншы, як Уладзімер Ільліч, гэты шалёны рэвалюцыянэр, гэты вялікі разбурыцель, гэты палкаводзец рабочае клясы, вёўшы яе на штурм капіталістычных крэпасьцяў, палацаў і асабнякоў, у сваіх апошніх артыкулах самым рэзкім чынам паставіў культурную праблему, як цэнтральную праблему нашае партыйнае і савецкае работы. Тав. Ленін з поўным правам заявіў, што пасьля заваёвы і ўзмацненьня рабочае дыктатуры, карэнным чынам зьмяняецца наш пункт погляду на сацыялізм. Ён пісаў:

„Гэта карэнная перамена заключаецца ў тым, што раней мы цэнтр цяжкасьці ўскладалі і павінны былі ўскладаць на палітычную барацьбу, рэвалюцыю, заваёву ўлады і г. д. Цяпер-жа цэнтр цяжкасьці зьмяняецца да таго, што пераносіцца на мірную арганізацыйную „культурную“ работу. Я гатоў сказаць, што цэнтр цяжкасьці для нас пераносіцца на культурніцтва, калі-б не міжнародныя адносіны, не абавязак весьці барацьбу за нашу пазыцыю ў міжнародным маштабе. Але, калі заставіць гэта ў баку і абмяжавацца ўнутранымі эканамічнымі адносінамі, дык у нас, сапраўды цяпер цэнтр цяжкасьці работы зводзіцца да культурніцтва“.

Гэту думку ва ўсёй яе глыбіне і ва ўсім яе гістарычным маштабе павінен зразумець кожны член нашай партыі, кожны рабочы, які хоча ясна вывучыць мэты сваёй клясы і яе гістарычнага руху.

Маркс, як вядома, пісаў, што ў вялікіх грамадзянскіх баёх, у баёх народаў, якія напаўняюць той бурны пэрыяд, што аддзяляе капіталістычнае грамадзтва ад камунізму, рабочая кляса перарабляе сваю ўласную прыроду. Ленін, які ні на водную ёту не адступаў ніколі ад марксысцкага вучэньня, а толькі разьвіваў і паглыбляў яго, разглядаў гэту праблему «перапрацоўкі мас» як найважнейшую, самую трудную і самую істотную праблему, што стаіць перад нашай партыяй.

Як ставіў пытаньне Уладзімер Ільліч, калі ён падыходзіў да расшыфроўкі разуменьня культурнае рэвалюцыі?

Ён гаварыў:

„Перад намі зьяўляюцца дзьве галоўныя задачы, якія складаюць эпоху. Гэта—задача перабудовы нашага апарату, які роўна нікуды не гадзіцца і які ўзяты намі цалком ад мінулае эпохі; перарабіць тут сур'ёзна за [illegible]

[illegible] рыць аб перабудове нашага дзяржаўнага апарату, дык ён гэтае пытаньне бярэ ў непарыўнай сувязі з пытаньнем аб культурным уздыме самае рабочае клясы. Бо што такое сапраўды дзяржаўны апарат у СССР? Гэта — шкілет дзяржаўнае ўлады. А што такое дзяржаўная ўлада ў нашай краіне? —Гэта ёсьць, кажучы моваю Маркса, рабочая кляса, «канстутаваная як дзяржаўная ўлада».

Дзяржава ў нас-гэта ёсьць самая шырокая арганізацыя рабочае клясы. Зна [illegible] таньне пралетарскае культуры, падрыхтоўвалі неадкладную рэвалюцыю ва ўсіх сфэрах навукі і тэхнікі; некаторыя марылі стварыць пралетарскую культуру амаль што ня вопытна лябараторным шляхам. Уладзімер Ільліч граміў усімі родамі зброі такую пастаноўку пытаньня. Чаму? Цяпер гэта больш чым ясна. Ён рабіў як дальнабачны стратэг. Ён зусім правільна баяўся, што людзі захопяцца надуманымі, лябараторна-вузкімі праблемамі, адхіляцца ад масавых бяс- [illegible] хоць бы на поўны процант задач папярэдніх, элемэнтарных, тых, якія «вопиют к небу», тых, без вырашэньня якіх можна зваліцца і згінуць. Вось чаму Ленін з такою пераможнаю настойлівасьцю ставіў задачу ўзяць ад капіталізму ўсё, што можна ўзяць.

Было-б абсалютна няправільным прадстаўляць справу так, быццам-бы Ленін лічыў неабходным просты перанос буржуазнай культуры да нас ва ўсёй яе цэласьці і непарушнасьці. Такой устаноўкі ў яго ня было. Ленін не адзін раз гава- [illegible] мы ўзьнялі і культурныя запатрабаваньні мас. Наш селянін і наш рабочы, гэта — ужо не селянін і рабочы дарэвалюцыйнага часу.

Культурнасьць мас узьнялася і па лініі элемэнтарнай пісьменнасьці. Культурнасьць мас узьнялася і таму, што надзвычайна пашырыўся кругагляд мас наогул. Культурнасьць мас нябывала ўзьнялася і па лініі палітычнае асьветы.

Вялізарнейшая работа праведзена сярод рабочае клясы, сярод сялянства. Вялізарнейшая работа праведзена сярод народаў, якія раней лічыліся «інародцамі». Мы правялі таксама значную выхаваўчую работу сярод найбольш адсталых пластоў працоўных, у першую чаргу сярод жанчын. Мы можам сказаць, што мы зрабілі вельмі значныя заваёвы ў працы сярод мас. Мы зрабілі, аднак, значныя заваёвы і ў працы над кадравым складам нашых працаўнікоў. Мы набылі вялікія арганізацыйныя навыкі; мы набылі вялікія веды, мы набылі вялікі вопыт. Ці-ж мы цяпер ужо ня высунулі значнае колькасьці нашых уласных вайсковых кадраў? Высунулі. Камандны склад Чырвонай арміі, гэта—ужо ў значнай меры не старыя спэцыялісты, а кваліфікаваныя сілы, высунутыя з сацыяльных «нізоў».

Мы ўжо пачынаем высоўваць кадр нашых тэхнікаў. Мы па ўсёй краіне маем кадр нашых ужо ў параўнаньні вопытных адміністратараў, у першую чаргу з рабочых, прашоўшых суровую школу грамадзянскай вайны, барацьбы з голадам, барацьбы з беднасьцю. Гэтыя людзі зроблены з надта моцнага, надта добрага матар'ялу.

Яны і трымаюць непасрэдна розныя вялікія і маленькія вагары нашага вялізарнейшага мэханізму—гаспадарчага і палітычнага, савецкага і партыйнага. Так абстаіць наогул справа з нашымі кадрамі.

Але за апошні час мы пачалі ставіць (і вырашаць) таксама і тыя задачы, якія адсоўваліся Уладзімерам Ільлічом на неакрэсьленае будучае, бо ў той час іх сапраўды нельга было ставіць,—гэта задачы навуковае рэвалюцыі, рэвалюцыі ў навуцы, у яе мэтадзе, у яе сыстэме. У цэлым радзе навук ня толькі грамадзкіх, дзе марксызм даўно ўжо мае сваю трывалую гэгемонію, але і ў галіне прырода- [illegible] І работы перад намі, работы шалёнай і «страстной», цэлыя горы.

Што-ж нам трэба рабіць і якія галоўнейшыя задачы на культурным фронце барацьбы стаяць у сучасны момант перад намі?

Нам неабходна з усіх сіл вучыць шырокія народныя масы рацыяналізацыі гаспадаркі і ўменьню правільна лічыць. Гэта прыдасца ня толькі для рабочае клясы, але і для сялянства. Трэба пасунуць і справу рацыяналізацыі быту. Пытаньне аб забавах, клюбах, радыё, кіно, пытаньне аб лазьні, прачачных, хлеба-пякарнях, школах і бібліятэках пасоўваецца ўперад надзвычайна марудна.

Нам неабходны далей уздым спэцыяльных ведаў. Мы маем тут цэлы рад прабелаў. Напрыклад, у нас вельмі мала сярэдніх тэхнікаў, нашы новыя інжынэры ня досыць кваліфікаваны. Сярэдніх тэхнікаў, сярэдніх аграномаў—вось гэтага пэрсаналу ў нас надзвычайна мала.

Кожны кіраўнік—у першую галаву камуністы—павінен быць прыкладам піянэра культуры, самым уважлівым чынам зьнішчаючага ўсе недахопы і рашучым чынам іх выпраўляючага. Ніводная драбностка не павінна лічыцца драбносткаю, якая ляжыць па-за сфэрамі нашага ўплыву. Такіх «драбностак» не павінна быць. З гэтых драбностак складаецца «быт».

Уладзімер Ільліч сваім суровым розумам адкрыў «новыя формы» нашага грамадзкага быцьця. Гэта замацована ў лёзунгу, які стаў лёзунгам усясьветнае рэвалюцыі: **улада саветам.** Уладзімер Ільліч узьняў перад усімі намі заслону нашае будучыні і Уладзімер Ільліч паказаў у той жа час узор чалавека, які, ня гледзячы ні на якія перашкоды, ні на якія нават самыя цяжкія абставіны, не апускаў рэвалюцыйнага сьцягу і, як вылітыя са сталі, ішоў да сваёй мэты.

Калі «цывілізаваныя» мясьнікі міжнароднай буржуазіі абвінавачваюць нас, будаўнікоў новага жыцьця, у «барбарстве», мы можам з поўным сумленьнем сказаць: мы ствараем і мы створым такую цывілізацыю, перад якой капіталістычная цывілізацыя будзе выглядаць так, як выглядзіць «сабачы вальс» перад геніяльнымі сымфоніямі Бэтговэна. (Бурныя воплескі).

*) Друкуецца ў скарочаным выглядзе.

Ці патрэбны вытворчыя нарады вясковых камуністых

У «Зьвязьдзе», № 10, ад 10-га студзеня, тав. Хацімскі ў сваім артыкуле **«Аб некаторых новых мэтадах партыйнае работы ў вёсцы»** зусім правільна ставіць пытаньне аб неабходнасьці скліканьня вытворчых нарад камуністых і камсамольцаў—сельскіх гаспадароў, бо камуністыя і камсамольцы--сельскія гаспадары павінны быць пачынальнікамі ў перабудове вёскі, на аснове дырэктыў XV-га партзьезду.

За апошні пэрыяд наглядаецца значная цяга і зацікаўленасьць з боку беднаты да калектыўнага гаспадараньня. Для прыкладу прывядзем такі факт.

У канцы 1927 году ў Літвінаўскім сельсавеце (Ветрынскі раён, Полаччына) 7-гаспадароў—беднякоў арганізавалі калектыў па грамадзкай апрацоўцы свае надзельнае зямлі, пры гэтым яны заявілі, што ня толькі будуць грамадзкім парадкам апрацоўваць зямлю, але і згуртуюць свае гаспадаркі згодна калектыўнага статуту.

Каштоўны і цікавы факт, а між тым ён праходзіць міма ўвагі партячэйкі, у той час, як яна павінна была за яго ўхапіцца, дапамагчы гэтым беднякам сваёю парадаю, зрабіць захады ў справе матар'яльнай дапамогі і г. д. Імкненьне і ініцыятыва праяўляюцца асабліва сярод камсамольцаў—самастойных гаспадароў; вось некалькі прыкладаў па раёне:

Праца па ўзьняцьці сельскай гаспадаркі стаяла на першым пляне ва ўсёй працы ячэйкі, у выніку чаго 20 камсамольскіх гаспадарак перайшлі на шматпольле, залажаны 4 паказальныя вучасткі ў камсамольскіх гаспадарках, 1 з іх атрымаў прэміі на сельска-гаспадарчай выстаўцы, прэмію атрымалі яшчэ два камсамольцы на раённай выстаўцы, у дзьвюх ячэйках арганізаваны камісіі па аглядзе камсамольскіх гаспадарак і для дачы далейшых паказаньняў. Быхаўская ячэйка давала канкрэтныя заданьні камсамольцам сеяць караньплоды, канюшыну, ачышчаць насеньне, баранаваць пасевы і інш. Такія імкненьні ёсьць і ў некаторых партыйцаў і маюцца ўжо сякія-такія вынікі.

Бязумоўна, што з увядзеньнем скліканьня вытворчых нарад будзе прыцягнута да гэтага пытаньня ўвага ўсяе арганізацыі і вынікі будуць значна лепшыя. Праз нарады вопыт тых ці іншых дасягненьняў у сельскіх гаспадарках камуністых ці камсамольцаў можна будзе перанесьці ў другія гаспадаркі.

Я нядаўна гутарыў наконт гэтага з цэлым радам таварышоў камуністых--сельскіх гаспадароў, і яны выказалі думкі, што такія нарады вельмі і вельмі патрэбны, і наш райком ужо падышоў да вырашэньня гэтага пытаньня.

Я зусім згодзен з тымі практычнымі пытаньнямі, якія павінны ўваходзіць у кола вырашэньня вытворчых нарад. Неабходна толькі дадаць, што на першых парах акрамя справаздач камуністых-гаспадароў і дачы ім паказаньняў аб вядзеньні гаспадаркі, неабходна ставіць і даклады ўзорных арцеляй і камун, а таксама практыкаваць пасылку экскурсій у арцелі і камуны. Трэба будзе шырока выкарыстоўваць сілы саўхозаў, прыцягваць іх да ўдзелу ў вытворчых нарадах. Для таго, каб нарады не насілі вузкага характару, неабходна як мага больш прыцягваць на іх беспартыйных сялян-беднякоў.

Нарады бязумоўна прыдзецца склікаць пры райкомах, але па меры накапленьня вопыту ў іх працы, пераносіць у буйныя ячэйкі. На першых пачатках вытворчыя нарады, памойму, павінны склікацца адзін раз у два месяцы.

П. Вараб'ёў.

Вогнішчы культуры

Сяляне цікавяцца калгасамі і вераць у іх будучыню. —Узрост аграмаджанай маемасьці калгасаў. – Высокі ўраджай, – Павысіўся культурны ўзровень.

Асноўны момант, які характарызуе перавыбары па калектыўных гаспадарках—гэта плянавасьць самой кампаніі і грамадзянская ўвага вакол гэтай справы з боку мясцовых органаў і сялянства.

У адзнаку ад мінулых год калгасы ў гэтым годзе былі падрыхтаваны да перавыбараў. Як праўленьні, так (асабліва) і рэв. камісіі падыходзілі да гэтай працы з пэўнай сур'ёзнасьцю.

Як ніколі адчувалася адказнасьць таварышоў, якія выступалі са справаздачамі перад агульнымі сходамі. Цікава адзначыць наступны выпадак, які характарызуе адносіны да гэтай справы: у Мала-Ліпаўскай арцелі (Магілеўская акруга) член арцелі Барбара Башкірава (малапісьменная) удзельнічала ў рэвізіі на працягу сутак і настойліва фіксавала ў акце свае заўвагі наконт далейшай працы арцелі.

Характэрнымі зьяўляюцца яшчэ тыя абставіны, што ў большасьці калгасаў абмеркаваньне гадавых справаздач ішло амаль што выключна вакол гаспадарчых пытаньняў, чаго мы ня бачылі ў мінулым.

Арганізацыйныя пытаньні ўжо менш хвалююць нашы гаспадаркі. Новы этап гаспадарчага будаўніцтва калгасаў таксама цяжкі, як і пэрыяд арганізацыйны. Але ён бязумоўна лягчэй будзе вырашацца пры наяўнасьці тэй дапамогі, якую дзяржава зараз аказвае справе калектыўнага земляробства.

Цяпер я спынюся на выніках перавыбараў калгасаў па Хацімшчыне (Магілеўская акруга).

Першае, што кідаецца ў вочы, чаго ні ў якім выпадку нельга праглядзець, гэта адносіны суседзяй-сялян да калгасаў. Сяляне зараз ня толькі не адносяцца скэптычна да калгасаў, але наадварот вераць у гэтыя вогнішчы новага, лепшага жыцьця. У іх пачынае ўзбуджацца сымпатыя да гэтых гаспадарак—яны ў іх бачаць пачатак палягчэньня земляробчай працы і ўзьняцьця матар'яльнага дабрабыту сялянства.

Выявіліся наступныя факты узросту капіталаў калгасаў Хацімшчыны ў бок іх аграмаджаньня. У мінулым годзе было дзьве, поўнасьцю аграмаджаныя, гаспадаркі, у гэтым годзе—6 (з 10-ці). Высокі ўраджай: у «Арбайт» авёс—92 п. з дзесяціны, у Бесядкоўскай камуне жыта—86 пуд. з дзесяціны, у Мала-Ліпаўскай арцелі насенная канюшына—44 п. з дзесяціны і г. д.

Павялічваюцца будынкі: у «Заруччы» пабудован двор для жывёлы, у калгасе «Зара» пабудован агульны двор для жывёлы на 60 галоў, у «Сакалоўцы» пабудован двор для жывёлы на 90 галоў. У камуне «Арбайт» пабудавана крупарушка і г. д.

Таксама палепшылася якасьць вядзеньня стада з павялічэньнем яго колькасьці.

Усё гэта ў вядомай ступені зроблена, дзякуючы плянавай пастаноўцы справы ў калгасах Хацімшчыны. У большасьці калгасаў пытаньні арганізацыі працы і парадку разьмеркаваньня прадуктаў прынцыпова вырашаны правільна. Лёзунг мінулага году—«па затрачанай працы»—у дастатковай ступені быў уяўлен. Адлічэньне пэўнай долі прадуктаў непрацаздольным усюды праводзіцца.

Матар'яльна-бытавое становішча ўсіх калектыўных гаспадарак Хацімскага раёну палепшылася, культурны ўзровень калектывістых высіўся.

Сонін.

✱✱ КРОК ЗА КРОКАМ ✱✱

(Ячэйка КП(б)Б камуны „Чырвоны Сьцяг“, Койданаўскі раён, Меншчына)

Камуна „Чырвоны Сьцяг“ заснавалася ў 1921 годзе, з гэтага-ж часу існуе і парт'ячэйка камуны.

Калі гады два-тры таму назад дадая ячэйка мала аддавала ўвагі справе паляпшэньня гаспадаркі сваёй камуны, дык зараз факты нам гавораць адваротнае. Ячэйка адышла ад пастаноўкі пытаньняў і ўхвалы пастаноў „наогул“ да вырашэньня канкрэтных задач, накіраваных на паляпшэньне гаспадарчага стану камуны.

Камуна мае 197 дзесяцін ральлі і сенажаці, 75 гэктараў лесу, 50 штук кароў разам з падцёлкамі, 13 рабочых коняй і двое жарабят.

Насельніцтва камуны—60 душ, падзеленых на 20 сем'яў. Камунараў членаў і кандыдатаў партыі налічваецца 12 чалавек. Зараз кожнае гаспадарчае мерапрыемства, што праводзіцца камунаю, выплывае з ініцыятывы парт'ячэйкі.

Так, некалькі год таму назад, дзякуючы стараньням ячэйкі, набыты трактар, які значна палегчыў працу камуны. Ячэйкаю разгледжана было і ўсебакова абгаворана пытаньне аб пабудове стайні, якая ўжо будуецца па правілах агранамічных запатрабаваньняў.

Больш месяцу таму назад парт'ячэйка разглядала пэрспэктыўны плян гаспадарчага разьвіцьця камуны на новы гаспадарчы год. Па пляне прадугледжана набыць: добрую малатарню, радавую сеялку, аднавіць дробны сельска-гаспадарчы інвэнтар і набыць 10 штук малочнае жывёлы—**камунары хочуць разьвіць малочную галіну гаспадаркі.**

Ураджай камуна мае куды лепшы за сялянскі, што надае камуне пэўны **аўтарытэт сярод сялянскіх мас.**

Нельга сказаць, каб сялянскія гаспадаркі суседніх вёсак не адчувалі ўплыву камуны. Аб гэтым могуць сьведчыць хоць-бы такія факты: у мінулую асеньнюю пасеўную кампанію **сяляне абмянялі ў камуне 200 пудоў насеннага жыта, камунары ачышчаюць сялянам дармова насеньне на сваёй арфе-сартыроўцы.**

Дзякуючы добраму кіраўніцтву парт'ячэйкі, гаспадарка камуны паляпшаецца, камуна з кожным днём усё больш і больш разьвіваецца, крок за крокам ідзе ўперад, а на яе гледзячы і гаспадары ваколічных вёсак з кожным годам больш ужываюць культурныя формы земляўпарадкаваньня.

Кухцінскі.

Партыйная хроніка

Стэнаграфічная справаздача XI-га зьезду КП(б)Б

Знаходзіцца ў друку стэнаграфічная справаздача XI-га зьезду КП(б)Б. Кніжка выйдзе ў ліку 1.200 экзэмпляраў.

Склад калегіі АПА ЦК КП(б)Б

Зацьверджана шырокая калегія АПА ЦК КП(б)Б у складзе 20-ці асоб, у якую ўвайшлі т.т. Абрамчук, Раманчук, Хруцкі, Катушкін, Гольдзін, Сянкевіч, Ратнэр, Танаеўцава, Вансоўскі, Гершон, Кулак, Халееў, Якубовіч, Унароўскі, Бэйлін, Думс, Бучукас, Гельтман, Модэль і Аграноўскі.

У вузкую калегію ўваходзяць т.т Абрамчук, Раманчук, Хруцкі, Унароўскі, Бэйлін, Ратнэр, Вансоўскі, Думс, Кулак і Крэмэр.

Калегія аддзелу друку

Склад калегіі аддзелу друку ЦК КП(б)Б зацьверджаны ў ліку 15 асоб. У калегію ўваходзяць наступныя таварышы: Сянкевіч, Давідовіч, Лімаиоўскі, Якшэвіч, Шыпіла, Жылуновіч, Чарот, Ашаровіч, Асьмоў. Міхайлаў, Абрамчук, Гершон, Ратнэр, Вансоўскі і Шукевіч.

ПА САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ

За гарэлку—лес

УЗДА. (Ад нашага селькора). Па хутарох і пасёлках Хатлянскага сельсавету (Меншчына) была складзена камісія па разьмеркаваньні лесу. Камісіяй кіраваў Рухлевіч Іван, які за гарэлку ўвесь будаўнічы лес аддаў кулаком і гантаром, а тонкі—бедняком.

Гантары цяпер дзякуюць Рухлевічу за лес і адлічваюць яму пакрысе грошай ад продажу гонтаў. А беднята, як жыла з падпёртымі пупямі, так і засталася з імі жыць і надалей.

Віка на балоце

СМАЛЯВІЧЫ. (Ад нашага селькора). У 1926 г. у вёсцы Студзенкі (Меншчына) было арганізавана мэліярацыйнае таварыства з 132 асоб. За гэты час таварыствам пракопана 10,71 кілём. канаў, якімі асушана 152,5 гэкт. балота. На плошчы балота ў 50 гэкт. летам красавалася віка.

На мэліярацыйную працу таварыства атрымала ад Белсельбанку 2.500 руб. крэдыту.

Цяпер таварыству застаецца яшчэ асушыць 450 гэкт. Поруч з гэтым трэба зазначыць, што ў працы па мэліярацыі [illegible] зашкаджаюць рэкі Мена і Чар[illegible] валакна (800.0[illegible]) [illegible]ны хвор астам і трацьцё вады. [illegible] спажывае 12.000 вёдзу балот, неаб[illegible] зьвярнуць [illegible] увагу на рэгуляваньне рэк. **М. Чысты.**

Упарадкаваньне лясоў у Мазыршчыне

МАЗЫР. (Уласны кар). Лясная гаспадарка ў Мазырскай акрузе займае вялізарную плошчу і мае вялікае значэньне.

Па ўпарадкаваньні лясоў дзяржаўнага значэньня праведзена вялізарная праца. Так, у 1925-26 г. упарадкавана 57.290 гэктараў, а ў 1926-27 г.—77.519 гэкт., павялічэньне на 35проц. Сёлета ўпарадкавана лясоў мясцовага значэньня больш на 32 проц., чым летась.

Поруч з гэтым праведзена значная праца па лесакультуры і лесамэліярацыі.

Ёсьць таксама недахопы. Галоўны недахоп—слабая ахова лясоў.

Лясы мясцовага значэньня ўпарадкуюцца вельмі квола, не наладжана ахова, і з гэтай прычыны бываюць частыя выпадкі безгаспадарчасьці ў скарыстаньні лясоў.

Пленум акрвыканкому распрацаваў практычныя мерапрыемствы па паляпшэньні і ўзмацненьні ляснай гаспадаркі на Мазыршчыне.

Б. Ш.

Пашырэньне школьнай справы

ВОРША. (Ул. кар.). Школьная справа ў акрузе з кожным годам пашыраецца. Выдаткі на патрэбы народнае асьветы павялічваюцца. Так, па бюджэце 1926-27 г. яны складалі 36,8 проц., а па бюджэце на 1927-28 г.—42,2 проц. Павялічылася ў параўнаньні з мінулым годам пэнсія настаўнікам 1 канцэнтру на 7,5 проц. Школьная сетка пашырылася на 7,1 проц. або на 88 камплектаў. Процант ахвату дзяцей школьнага ўзросту павялічыўся з 61 да 68 проц. Своечасова выканана падрыхтоўчая праца да навучальнага году. Так, адрамантавана 85 будынкаў, задаволена апалам 98 проц. школ, падручнікамі школы задаволены на 80-95 проц., пабудавана 12 нянлянавых будынкаў і скончана пабудова 8 плянавых, палепшаны склад настаўніцтва ў 2-м канцэнтры сямігодак.

М.

РЭАЛІЗАЦЫЯ СЯЛЯНСКАЙ ПАЗЫКІ У БССР

— Сяляне вельмі ахвотна падпісваюцца на пазыку.— Яшчэ да 1-га лютага падпіска ў паасобных раёнах дасягнула некалькіх тысяч.

— Але ёсьць вёскі, да якіх не дакаціліся яшчэ весткі аб пазыцы.

Пазыка—поўнасьцю ў інтарэсах сялян

28-29-га студзеня ў прыгарадных вёсках Лошыца, Пятроўшчына, Мядзьвежына, Кальварышкі і саўгасе імя Розы Люксэмбург адбыліся сходы сялян, сумесна з рабочымі савецкіх гаспадарак, на якіх абмяркоўвалася пытаньне аб рэалізацыі пазыкі ўзмацненьня сельскай гаспадаркі. На сходах прысутнічала каля 600 сялян і рабочых.

Усе сходы прызналі правільным і неабходным выпуск рабоча-сялянскім урадам пазыкі ў мэтах хутчэйшага ўзмацненьня сельскай гаспадаркі. «Гэтая пазыка, гаворыцца ў рэзалюцыях,—поўнасьцю служыць інтарэсам сялян». Кожны сялянскі двор павінен набыць аблігацыю пазыкі і тым дапамагчы сацыялістычнаму будаўніцтву ў нашай краіне.

Пасьля прыняцьця рэзалюцыі ў саўгасе Цыволі шмат рабочых і сялян падпісаліся на пазыку.

Беднякі--уперадзе

МАГІЛЕЎ. (Уласны кар.). Мы паведамлялі, што Лупалаўскі раён першым пачаў продаж аблігацый пазыкі. Першымі падпісаліся на пазыку наступныя сяляне-беднякі, якія набылі па чвэртцы аблігацыі. **Лянкоў Хвёдар з в. Вільчыц, Меляшкоў Язэп з в. Лыкава, Аватураў Ахрэм, з в. Забалоцьце, Гецараў Пятро, з в. Смолкі,** а таксама старшыня Лупалаўскага крэдытнага таварыства т. Шутаў.

Гомельшчына дала звыш 5.000 рублёў

ГОМЕЛЬ. (Ул. кар.). Рэалізацыя пазыкі па акрузе праходзіць пасьпяхова. У Рэчыцкім раёне прадана аблігацый на 2.000 руб., у Гомельскім—на 1.000 руб., у Веткаўскім раёне ўдзельнікі нарады вясковага актыву падпісаліся на 350 р., у Хойніцкім раёне ўжо рэалізавана пазыкі на 2.000 руб. Аддзяленьне Лесбелу ўзяло на сябе абавязак распаўсюдзіць сярод сялянстве аблігацый на 10.000 р.

Далёкія вёскі ня ведаюць аб пазыцы

ГАРАДОК. (Віцебшчына). Сяляне далёкіх вёсак яшчэ нічога ня ведаюць аб пазыцы. Тым ня менш у першы-ж дзень пасьля атрыманьня часовых квітанцый сабрана падпіскі на 50 руб., а за другі дзень —на 100 руб. Мясцовыя працаўнікі лічаць, што разьмеркаваная на раён сума будзе рэалізавана поўнасьцю.

Продаж аблігацый—у горадзе

МАГІЛЕЎ. (Уласны кар.). У горадзе адкрыта шмат пунктаў, дзе селянін можа набыць аблігацыі пазыкі: на рынках і ў розных установах.

На вёску адаслана аблігацый на 110 тысяч руб. і часовых пасьведчаньняў на 235 т. р.

Л.

ЗАГАТОЎКІ Ў БССР

„Гром ня грукне—мужык не перахрысьціцца“

Матар'ялы таварышоў, якія выяжджалі для кантролю за праводжаньнем загатовак у раёны Менскае акругі, сьведчаць аб тым, што гэта старая народная пагаворка засталася ў моцы хоць у нешмат зьмененым, адпаведна духу часу, выглядзе:

— Не націсьнеш — апарат ня будзе працаваць.

Адносіцца гэта да хлебазагатоўцаў, каапэрацыі ўсіх відаў, фінінспэктуры, міліцыі, сельсаветаў і ўсяго нізавога апарату.

І досыць было зрабіць належны націск на гэты апарат, як ён некалькі перабудаваўся і стаў лепш выконваць свае функцыі—падышоў бліжэй да вытворцы, да рынку і, выцясьняючы прыватніка, узмацніў загатоўку хлеба і сырцу. Адначасова лепш пачалі паступаць падаткі, зборы і паі з ліквідацыяй старое запазычанасьці.

Двуногія шкоднікі

Паводле вестак гэтых-жа таварышоў, прыватнік, дзякуючы сьпячцы каапэрацыі, фінінспэктуры і міліцыі, ўладаў быў рынкам Менскай акругі, скупляючы ў вялікай колькасьці хлеб і сырэц і спэкулюючы ўвасю.

Вось некалькі яскравых прыкладаў. Прыватнікі ў Цімкавічах загатовілі 80.000 пуд. хлеба ў той час, як усе віды каапэрацыі з вялікаю пацяжкаю скалацілі... 8.000 пуд., г. зн. у дзесяць раз менш.

Прыватнік Файнштэйн скупіў і павёз на Ніжагародзкі кірмаш для продажы скурсырцу на 10.000 руб.

У Бярэзінскім раёне прыватнікі скупілі і вывезьлі на 1.500 руб. ільнянога семя ў той час, як Белдзяржгандаль загатовіў у гэтым раёне ільнянога семя на 380 рублёў.

Пры гэтым такія значныя загатоўкі рабіліся прыватнымі гандлярамі, якія ня мелі патэнтаў або здалі свае патэнты, г. зн. асобамі, якія ня маюць права гандляваць. Гэтыя гандляры спэкулянты з сваіх вялікіх прыбыткаў нават не хацелі плаціць дзяржаве ніякіх падаткаў.

Дэзарганізуючы рынак старымі мэтадамі, даючы селяніну на 10-15 кап. даражэй на пуд, прыватнікі за тое адпускалі прадаўца ў вазе на 20-25 к. на пудзе.

Варта было зьняць з рынку гэты спэкуляцыйны элемэнт, як збожжа адразу зьнізілася ў цане, і, напрыклад, каапэрацыя Грэскага раёну за апошнія дзесяць дзён загатовіла больш, чым за мінулыя два месяцы.

Разьвітаемся назаўсёды

Зьняцце гэтых «двухногіх шкоднікаў» значна аздаравіла хлебазагатоўчы рынак. Каапэрацыя, забясьпечыўшыся таварамі, пачала працаваць больш эластычна, больш гібка.

Прыватнік гаворыць сваёй былой кліентуры, што яго выхад з рынку гэта часовае зьявішча і што ў блізкім будучым ён зноў вернецца.

На гэту заяву прыватніка каапэрацыя павінна адказаць:

— Бывайце назаўсёды.

Месца прыватніка павінны замацаваць за сабою каапэрацыйныя дзяржаўныя загатоўшчыкі. Для гэтага маюцца ў наяўнасьці ўсе аб'ектыўныя даныя. Трэба толькі прыстасавацца да сялянскага рынку, не чакаць, каб прадавец шукаў загатоўшчыка, а наадварот.

Толькі пры гэтых умовах нам удасца выканаць ускладзеную на нас дзяржаваю задачу.

Л. Кустановіч.

Прыватнік на хлебным рынку

Консультант наркамгандлю Л. І. Кізіна павeдаміў нашаму працаўніку наступнае аб дзейнасьці прыватніка на беларускім хлебным рынку.

Тыя замінкі з хлебазагатоўкамі, якія мелі месца за апошнія часы далі прыватніку магчымасьць шырока разьвіць сваю дзейнасьць і павялічыць цэны як пры куплі збожжа ў сялян, так і пры рэалізацыі хлеба на рынку.

Гэтыя абставіны не давалі магчымасьці дзяржаўным і каапэрацыйным органам праводзіць нармальную загатоўку, і большая частка загатовак прайшла праз рукі прыватніка. Апошнія зьбіралі значную колькасьць збожжа і перакідалі яго па чыгунцы ў тыя раёны, дзе адчуваўся недахват у збожжы.

Прыватнікі, хаваючы збожжа ў выпадковых, непрыстасаваных складах, зусім не клапаціліся аб тым, каб гэтыя склады былі ў парадку і ня былі заражаны шкоднікамі.

У зьвязку з гэтым, Наркамгандаль БССР выдаў пастанову, якая забараняе адгрузку хлебных прадуктаў без сэртыфікатаў хлебнае інспэкцыі.

Раённы камітэт па перавозках, па прадстаўленьні Наркамгандлю, аддаў распараджэньне начальнікам станцый чыгунак, каб ня прымаць хлебныя грузы да адпраўкі без сэртыфікатаў дзяржаўнай хлебнай інспэкцыі.

Гэта мерапрыемства, сумесна з радам другіх, унесла супакаеньне на хлебны рынак.

Наколькі загатоўкі павялічыліся, можна судзіць па наступных лічбах. Калі за сьнежань мінулага году ў БССР было загатоўлена 92.000 пудоў хлебафуражу, а за сьнежань гэтага году—100.000 пуд., дык загатоўка за 20 дзён студзеня г. г. складае 140.000 пуд. Гэтая загатоўка, такім чынам, перавысіла сьнежаньскія загатоўкі мінулага году на 48.000 пуд. і сьнежаньскія загатоўкі гэтага году на 40 проц.

Хто зрывае загатоўкі

У Астрашыцкім Гарадку на млыне бр. Аляксандара і Міколы Крэз 21-га студзеня было выкрыта каля 1.600 пудоў усякіх збожжавых прадуктаў. Збожжа было схавана ў стайнях для жывёлы, на пунях, пад сенам і г. д. Расьсьледваньне пракуратуры выявіла, што бр. Крэз збожжа, якое яны скуплялі і бралі ад сялян за памол, перапрадавалі прыватнікам г. Менску па вольных высокіх цэнах.

Пракуратура бр. Крэз прад'явіла абвінавачаньне па 137 арт. Крым. Код.

* * *

Загадчык саўгасу „Лошыца“ (Меншчына) гр. Сізаў прыцягваецца да крымінальнай адказнасьці за продаж збожжа прыватнікам, якім ён прадаў каля 400 пудоў хлеба з фонду саўгасу. Справа знаходзіцца ў пракуратуры ў стадыі сьледзтва.

* * *

Загадчык калёніі „Расьсвет“ (в. Пашковічы) Клімовіч прадаў прыватным гандляром каля 1.000 пудоў хлеба. Па тлумачэньнях Клімовіча, ён прадаў прыватнікам хлеба таму, што яму давалі даражэй. Сьледзтва па гэтай справе заканчваецца і перадаецца пракурору для далейшага разгляду. Гр. Клімовічу прад'яўлена абвінавачаньне па 105 арт. Крым. Код.

* * *

Старшыня працарцелі „Бальшавік“ гр. Залескі прадаў прыватнікам 300 пудоў хлеба, за што пракуратура прыцягвае яго да адказнасьці па 105 арт. Крым. Код.

Нядбайнасьць зьнішчаецца

(Грэскі раён, Менскае акругі)

Аб тым, як мала каапэрацыйныя арганізацыі зьвярталі ўвагі на справу хлебазагатовак, сьведчаць наступныя факты. Грэскім спажывецкім т-вам з 1-га кастрычніка мінулага году па 15-га студзеня гэтага году было загатоўлена ўсіх відаў хлебапрадуктаў 1.612 пуд. і скурсырцу на 72 руб. І толькі пасьля таго, як аб гэтых недахопах пачалі пісаць кожны дзень у газэтах і быў зроблен адпаведны націск, гэтае т-ва за 5 дзён (з 16 па 20 студзеня) загатовіла рознага збожжа 31 пуд, скурсырцу на 53 руб., пушніны на 74 руб., ануч на 57 р. і 44 штукі цялячых кіндзюкоў.

Гэтыя факты гавораць аб тым, што нашы каапэратары да гэтага часу глядзелі на гэту справу праз пальцы і гэтым давалі козыр у рукі прыватнікаў. Відавочна, цяпер нядбайнасьці, казёншчыне будзе паложан канец.

Прэм'яваньне каапэратараў

МАГІЛЕЎ. (Уласны кар.). Спажывецкі саюз устанавіў прэм'яваньне старшынь і членаў праўленьняў, якія пакажуць найлепшую працу па зборы паёў і загатовак. Нізавая сетка каапэрацыі таксама ўводзіць гэтакі спосаб прэм'яваньня.

Пад суд—за недазволены вываз

МАГІЛЕЎ. (Уласны кар.). Каапэратыў Крычаўскага раёну вывозіў загатоўленыя грэцкія крупы ў Смаленск па Заходняй чыгунцы, якая па невядомых прычынах прымала гэты груз да перавозкі. Каапэратыў рабіў вывазку круп нават пасьля таго, як гэта было забаронена яму зам. наркамгандлю т. Брыскіным.

Праўленьне каапэратыву аддана пад суд.

Яблыкі замест хлеба

ВОРША. (Уласны кар.). Абсьледаваньні ходу хлебазагатовак на месцах выявілі шмат пачылак і няўважлівыя адносіны загатоўчых органаў да даручанай ім працы.

Так, напрыклад, у Чарэйскім раёне ўвесь хлеб з рынку закупляўся прыватнікамі і адвозіўся ў Віцебск, а дзяржаўныя загатоўшчыкі паціралі рукі і скардзіліся на нізкія ліміты.

Данае заданьне чарэйскія загатоўшчыкі выканалі прыблізна на 60 проц.

Але выявілася, што яны вельмі пераўсердствавалі на такіх рэчах, як яблыкі, якіх яны загатовілі на 612 проц. больш нормы, але за тое збожжа ўсяго выканалі 24 проц. заданьня.

Гэта тлумачыцца зусім проста: на загатоўку яблык мала прыватных канкурэнтаў.

У Аршанскім раёне, як высьвятлілася на пленуме Крапівенскага сельсавету, з рынку скупляліся хлебапрадукты кулакамі, а потым на кабальных умовах перапрадаваліся беднякам.

Зараз па ўсіх раёнах прыняты рад мер па ўзмацненьню загатовак.

Эр.

Напярэдадні будаўнічага сэзону

Чаму вучыць нас мінулы год?

Кошт пабудаваньняў высокі

Пытаньне эфэктыўнасьці затраты сродкаў па кватэрным будаўніцтве зьяўляецца адным з кардынальных пытаньняў. На гэты найважнейшы сэктар гаспадаркі мы адпускаем дзесяткі мільёнаў рублёў і далёка не заўсёды ведаем, як выкарыстоўваюцца гэтыя сродкі на мясцох.

Былі выпадкі, калі капітальныя работы ў акругах пачыналіся бяз ведама кіруючых органаў, чым уносіўся хаос у агульны плян будаўніцтва і ў разьмеркаваньне крэдытаў.

Мы цяпер толькі шчыльна падыходзім да вывучэньня пытаньняў кошту і якасьці работ. Абсьледваньне будаўніцтва 1926-27 г. набывае асаблівае значэньне. Яно закранула 5 акруг (Віцебскую, Менскую, Аршанскую, Магілеўскую і Бабруйскую).

Капітальнае будаўніцтва згуртавана было, галоўным чынам, у дзьвюх акругах—Віцебскай і Менскай. З 63.884 куб. мэтраў будаўнічых работ на гэтыя дзьве акругі прыпадае 46.393 куб. мэтры.

Пры сярэдняй жылой норме ў 7 кв. мэтраў у новых дамох павінна быць разьмешчана 1.460 чалавек.

Кошт новых пабудаваньняў вызначаецца ў суме 1.330.873 р.

Адвак, кошт куба-мэтру далёка няўсюды аднолькавы. У Менску ён раўняецца 25 р., у Віцебску—23 р. 50 кап., Бабруйску—20 р. Розьніца гэтая тлумачыцца характарам абсталяваньня і часткова якасьцю пабудовы.

На кватэрнае будаўніцтва паказаных вышэй акруг, у парадку доўгатэрміновага крэдыту, было адпушчана 715.000 руб.

Кошт пабудаваньняў, хоць у параўнаньні з мінулым годам і зьніжаны, але ўсё-ж застаецца высокім і патрабуе далейшага зьніжэньня.

Мала каменных дамоў

Жылкаапэрацыяй па 5-ці акругах пабудавана 50.804 куб. мэтр. з 15.676 кв. мэтр. карыснай і 40.458 кв. мэтр. жылой плошчы. Пры норме ў 7 кв. м. у пабудаваных дамох будзе разьмешчана 1.500 чал.

Такім чынам, усяго ў нанова пабудаваных дамох у 1926-27 г. па пяці акругах Беларусі павінна быць разьмешчана каля 3.000 чал.

Калі ў камунальным будаўніцтве пераважаюць, галоўным чынам, каменныя дамы, дык, нажаль, наша каапэрацыя на гэты від пабудовы пераходзіць надзвычайна марудна. Каапэрацыя пабудавала каменных дамоў усяго толькі 10.900 куб. мэтр., пераважваючая-ж колькасьць (40 тысяч куб. мэтраў) драўляныя.

Зьявішча гэта трэба прызнаць ненармальным.

На жылбудаўніцтва каапэрацыя патраціла каля 916 тысяч руб. Большая частка сродкаў атрымана ў парадку крэдыту ці фондавага разьмеркаваньня. Кошт куб. мэтра ня ўсюды аднолькавы і хістаецца ад 23 р. 50 к. да 20 руб. Кошт куб. мэтру драўлянай пабудовы па ўсіх акругах аднолькавы і раўняецца 14 р. 60 к. за кубамэтр.

Якасьць матар'ялу кульгае

Буйнейшым недахопам у будаўніцтве трэба прызнаць адсутнасьць запасаў сухога лесу. Ва многіх дамох пабудовы 1925-26 г. вокны, падлогі перакасіліся, бо быў ужыты сыры лясны матар'ял. Аб гэтым факце амаль штогодна гавораць, але пакуль нічога рэальнага ня робяць.

Разьвіваецца індывідуальнае будаўніцтва

Індывідуальнае будаўніцтва з году ў год усё больш і больш пашыраецца.

Па кантрольных лічбах 1926-27 году індывідуальнае будаўніцтва прадугледжвалася ў суме 4,9 мільёнаў руб., фактычна індывідуальным парадкам пабудавана 403.600 куб. мэтраў на агульную суму 5.327.700 р.

Характар індывідуальнага будаўніцтва спажывецкі. Уся пабудова выключна драўляная. Кошт індывідуальнай пабудовы куб. мэтру, за выключэньнем г. Менску—12 р., а па Менску—15 р. Такім чынам, бачым, што індывідуальнае будаўніцтва танейшае за камунальнае і каапэрацыйнае, што тлумачыцца выключна нізкай якасьцю работ.

Такія асноўныя вывады па кватэрным будаўніцтве ў 1925-26 г.

М. Васкабойнікаў.

Па рэйках рацыяналізацыі

◆ 2-гадовая цяганіна з пад'ёмнікам на „Чырвонай Зары“. ◆ Рабочыя майстэрань імя Бурбіса дабіліся мэханізацыі працы. ◆ „Вытворнікі“ заводу „Мэтал“ зьбіраюцца вельмі рэдка.

Школа добрых гаспадарнікаў

Дзьве школы даюць магчымасьць чыгуначнікам МББ зрабіцца кваліфікаванымі рабочымі і добрымі вытворнікамі.

Першая школа, якую можна назваць „школай 1-ай ступені“—гэта вячэрнія вытворчыя курсы. На курсах рабочыя вывучаюць усе дэталі цягнікоў і вагонаў.

Другая школа—наша 2-ая ступень—гэта вытворчыя нарады і камісіі.

Яны ня толькі карысны для вытворчасьці, але шмат што даюць і самім рабочым. На іх рабочы вывучае ўсю сутнасьць нашай вытворчасьці, на іх ён вучыцца быць добрым гаспадаром.

Каму прышлося бываць на вытворчых камісіях, той мог наглядаць, як добра і правільна ўнікаюць рабочыя ва ўсе тонкасьці вытворчасьці, як яны самі высоўваюць пытаньні рэжыму эканоміі, зьніжэньня пакладных выдаткаў. Як добрыя гаспадары, чыгуначнікі клапацяцца аб кожнай шрубе.

Я ўпэўнен ў тым, што нашы „вытворнікі“, якія прайшлі школу нарад і камісій, пры вылучэньні на адміністрацыйныя пасады ў поўнай меры справяцца са сваімі абавязкамі.

А. Грыб.

А ВОЗ І ЦЯПЕР ТАМ...

(Дражджавы завод „Чырвоная Зара“, Менск)

Даўным даўно, амаль што ў 1925 годзе, вытворчая камісія задумалася на тым, як пазбавіць рабочых ад неабходнасьці падымаць цяжары на трэці паверх. Стала прыходзілася насіць дрожджы ў латкох па 25 кілё, серкавы квас, які абжыгаў вопратку і рукі. Вытворчая камісія прапанавала адміністрацыі—наладзіць пад'ёмнік для пераноскі цяжараў на трэці паверх. Заводзкая адміністрацыя аднеслася да гэтай справы даволі холадна, а харчтрэст заняўся доўгай перапіскай з заводам «Энэргія». Заказ быў здадзены апошняму **15-га красавіка** 1926 году. **17-га ліпеня** была паслана «Энэргіі» новая паперка з просьбай зрабіць праект пад'ёмніка, згодна навейшых запатрабаваньняў Наркампрацы. **18-га верасьня** таго-ж году трэст паслаў паперку, у якой гутарка ішла ўжо аб 3-х пад'ёмніках. **9-га лістапада** трэст паслаў заводу напамінаньне і, нарэшце, **27-га сьнежня** 1926 г. завод «Энэргія» прыслаў праект.

11-га студзеня 1927 г. праект паслалі ў Наркампрацы. Апошні, замест таго, каб даць адказ праз 2 тыдні, прыслаў толькі **15-га сакавіка** запатрабаваньне прадставіць больш дасканалы праект.

Толькі **5-га ліпеня** завод «Энэргія» згадзіўся зрабіць пад'ёмнік. Тэрмін—6-7 месяцаў. Праз 20 дзён трэст даў заводу аванс у суме 3.000 р.

Прайшло 7 месяцаў. Ні слуху, ні духу. Толькі нядаўна часовая кантрольная камісія занялася гэтай цяганінай. Трэба спадзявацца, што пад'ёмнік калі-небудзь будзе.

А. Манькоў.

У ІМЯ РАЗУМНАЙ ЭКАНОМІІ

(Сельска-гаспадарчыя майстэрні імя Бурбіса)

Вялікай перашкодай у рабоце вытворчай камісіі с.-г. майстэрань было пытаньне аб аб'яднаньні майстэрань з заводам „Мэтал“. Пытаньне гэта больш году знаходзілася ў стадыі вырашэньня. Большасьць прапаноў вытворчых камісій упіралася ў гэта пытаньне. Так, напрыклад, прапановы аб новых памяшканьнях для цэхаў, пашырэньні ліцейнай, правядзеньні вузкакалейкі і г. д.

Але ўсё-ж, дзякуючы вытворчай камісіі, быў праведзены цэлы рад мерапрыемстваў, якія палепшылі пастаноўку работы. Вось некалькі фактаў.

Раней шліфоўка восяй рабілася ручным спосабам і дорага каштавала заводу, бо кожная вось павінна была некалькі разоў награвацца, на што было патрэбна шмат апалу і, апрача таго, кожнаму кавалю штодня была патрэбна для работы пара рукавіц. Згодна прапановы вытворчай камісіі, кузьня перайшла на мэханічную шліфоўку восяй пад спружынным прэсам. Гэта на многа палегчыла працу рабочых і дало вялікую эканомію ў сродках.

Бракаваныя гайкі, якія раней выкідваліся, зараз выкарыстоўваюцца і ідуць у перарэзку на больш разьмер.

Па прапанове вытворчай камісіі быў прададзены паравы лёкамабіль, які доўгі час іржавеў у двары майстэрні.

На-днёх адміністрацыя правяла ў жыцьцё пастанову вытворчае камісіі аб стварэньні брыгады чорнарабочых. Гэта пытаньне высоўвалася вытворчай камісіяй на працягу апошніх пяці год некалькі разоў, але адміністрацыя да гэтага часу ўпарта яго не ажыцьцяўляла.

Наогул, да гэтага часу адміністрацыя выконвала пастановы вытворчай камісіі досыць слаба, хоць на пасяджэньнях яна амаль заўсёды згаджалася з імі і абяцала іх выконваць.

Н.

Куды сьпяшацца—пасьпеем

(Чыгунна-ліцейны завод «Мэтал», Менск)

„Над намі ня капае“. Гэтую прыказку вельмі любіць вытворчая нарада нашага заводу.

За 9 месяцаў адбылася толькі адна нарада.

Нашы „вытворнікі“ наогул працуюць з „прахладцай“. Вытворчыя камісіі склікаюцца не па пляне: за 9 месяцаў адбылося 6 пасяджэньняў.

Адзіную вытворчую нараду заўком назваў „пашыранай“. Чаму? На ёй прысутнічала каля 30 рабочых з агульнага ліку 150. Праўда, нарада была вельмі працаздольнай і практычнай. Было прынята шмат цікавых прапаноў, але выканана толькі 6.

Уведзена сыстэма падзяленьня работы ў брыгадзе па вырабе бэтонных і чарапічных варштатаў. Гэта дало зьніжэньне сабекошту прадукцыі брыгады на 6 проц. і павялічэньне выпуску на 40 проц. У будаўнічай брыгадзе, дзякуючы рацыяналізацыі, сабекошт зьніжаны на 30 проц.

Рэзка зьменшыліся прагулы: у першай палове 1927 г. было 660 прагулаў, а ў другой—393.

М. З.

Рабочае вока

— Пасьля пераходу пажарнай каманды г. Менску на двухзьменныя дзяжурствы, некалькі пажарных засталіся беспрацоўнымі. Адміністрацыя-ж складу Нафтасындыкату выпісала пажарнага з г. Смаленску. Цікава ведаць, чаму гэта не ўзялі пажарнага на Менскай біржы працы.

Пажарнік.

— На 85 акалодку 8-га вучастку аддзелу пуці ст. Менск МББ чыгункі служыць арцельны староста тав. Сормежна Міхаіл. У яго вядзеньні знаходзіцца адзін з найбольш адказных вучасткаў рамонту пуці. Трэба сказаць, што ён зусім ня цікавіцца працай, а больш сядзіць дома. Часта дарожнаму майстру прыходзіцца пасылаць на яго кватэру рабочых, каб яго выцягнуць на працу.

Пуцеец.

— У мінулым годзе ў кастрычніку рабочым Менскага вучастку Заходніх чыгунак упяршыню выдалі форменае абмундзіраваньне. Але нашы чыгуначнікі і ў горадзе гуляюць у форменнай спэцвопратцы. Дзякуючы гэтаму, выданая спэцвопратка хутка псуецца і ня вытрымлівае ўстаноўленага тэрміну ноські. Трэба адміністрацыі зрабіць шафы, каб рабочыя маглі пакідаць спэцвопратку на вытворчасьці.

А.

СЯЛЯНСКІЯ ПЛАЦЯЖЫ

Пералом зроблен.

МАГІЛЕЎ. (Уласны кар.). У Лупалаўскім раёне, які па здачы падатку стаіць на апошнім месцы, аддадзены пад суд тры нядоімшчыкі. На аднаго з іх, заможнага селяніна в. Грабянёва, **Кузьму Караткевіча** накладзена судом штрафу 50 руб. Праведзена опісь маемасьці больш 100 заможных гаспадарак злосных неплацельшчыкаў, але продаж маемасьці адбыўся толькі ў 15 выпадках. Як правіла, нядоімшчыкі зараз-жа пасьля опісі маемасьці ўносяць падатак.

У выніку прынятых мер на 24 студзеня з належачых да спагнаньня к 1-му студзеня 128.000 руб. унесена 121.000 руб. або 94 проц. Некаторыя сельсаветы цалкам выканалі заданьне за два тэрміны.

К. Л.

Сабрана звыш 90 проц. падатку

КЛІМАВІЧЫ. (Уласны кар.). Кампанія збору падатку па першым тэрміне ў раёне прайшла здавальняюча. Падатак паступаў самацёкам і асаблівага націску з боку сельсаветаў не адчувалася. Выкананьне па раёне перавышала 100 проц. заданьня.

У зьвязку з маніфэстам ЦВК, нашаму раёну быў прадстаўлен дадатковы скідачны фонд, дзякуючы якому **звольнена ад падатку каля 38 проц. бядняцкіх гаспадарак.**

Падатак павінен быў паступіць цалкам да часу сканчэньня другога тэрміну, але-ж тут выявілася нядбайнасьць некаторых сельсаветаў, якія ўвесь час спадзяваліся на самацёк.

Зразумела, што нядбайнасьць сельсаветаў выклікала паслабленьне паступленьняў падатку і страхоўкі.

Прэзыдыюм РВК, каб не парушыць устаноўленых тэрмінаў выплаты, прымацаваў да кожнага сельсавету ўпаўнаважаных.

Шэсьць злосных неплацельшчыкаў прыцягнуты да судовай адказнасьці.

У выніку выканана ў сучасны момант звыш 90 проц. гадавога заданьня і 67 проц. па страхоўцы.

Несабраная пазначаная сума падатку—13.000 р., па думцы райвыканкому, будзе выканана да 1-га сакавіка.

Белякоў.

АБ НЕКАТОРЫХ „МАЛЕНЬКІХ“ НЕДАХОПАХ,

ШТО ПАКАЗАЛІ ДАКЛАДЫ ЧАТЫРОХ ВЫТВОРЧЫХ ЯЧЭЕК У ЦК КП(б)Б

(КАНЕЦ)

Буйнейшым недахватам у масавай працы зьяўляецца ўсё яшчэ неразгорнутасьць працы добраахвотных грамадзкіх арганізацый (МОПР, Асоавіяхім, шэфства). У працы гэтых арганізацый больш за ўсё віддаць руціннасьць, адсутнасьць ініцыятывы і невыстарчальная энэргічнасьць. Колькі разоў аб гэтым гаварылася і пісалася, а воз і зараз там. Арганізацыі Асоавіяхіму ў апошні час разгарнуліся ў шырыню і палепшылі зьмест працы. Але пры тым «прахладцы» да добраахвотных грамадзкіх арганізацый, які зараз яшчэ наглядаецца, няма ўпэўненасьці, што ўздым, дасягнуты ў рабоце ячэек Асоавіяхіму, будзе захаван. Таму задача зараз заключаецца ў тым, каб захаваць гэты ўздым, не дапусьціць згортваньня працы, увесь час яе разгортваючы і паглыбляючы.

Ячэйкі МОПР'у перажылі такую «зьменнасьць» адносін. У часе разгрому Беларускай Грамады і разгулу белага тэрару ў Заходняй Беларусі, летась быў большы ўздым, і работа ячэек МОПР'у значна ажывілася. Ажыўленьне ў працы арганізацый МОПР'у было таксама пры разгуле тэрару ў іншых краінах. Крыху пазьней, ва многіх выпадках праца зноў спынілася, між тым, як інтарэс да міжнароднага жыцьця, да міжнароднага рэвалюцыйнага руху на прадпрыемствах вялізны. А надзеі, падобныя тым, якія былі летась у Заходняй Беларусі, паўтараюцца ў вельмі многіх краінах. Трэба толькі ў час заўважыць гэтыя пытаньні, у час іх паставіць.

Але яшчэ горш стаіць справа з шэфскімі арганізацыямі. За апошні час у гэтай рабоце ня толькі няма паляпшэньняў, але на мясцох наглядаецца пагоршаньні. Гэта арганізацыя неяк апынулася на задворках. Калі работа дзе і праводзіцца, дык яна заключаецца, галоўным чынам, у выездах прадстаўнікоў і дакладчыкаў. Арганізацыйна-гаспадарчая дапамога вёсцы, як правіла, адсутнічае. Важнейшае зьвяно ў сувязі гораду з вёскаю, такім чынам, застаецца ў цені. Гэта—зусім недапушчальная справа. У шэрагу прамысловых арганізацый за апошні час наглядаецца значнае ажыўленьне ў шэфскай працы. У Маскве, напрыклад, у апошні час шэфы пераходзяць на пляны-дагаворы (гэта дагаворы, якія заключаюцца паміж шэфам і падшэфным раёнам, з аднаго боку, і з мясцовымі савецкімі і гаспадарчымі органамі, з другога, прычым плян шэфа ўвязваецца з плянамі таго і другога), ёсьць шмат добрых узораў гэтае працы. А ў нас тут вялікая сьпячка. Даклады чатырох ячэек пацьвердзілі такое становішча. Відавочна, што зараз трэба палажыць усе сілы, каб пасунуць гэту работу. Справа і тут ня ў новых дырэктывах. Іх ёсьць шмат. Патрэбна больш увагі, больш сур'ёзны падыход, больш ініцыятывы і энэргіі.

Я ня буду спыняцца на дасягненьнях у гэтай галіне. Яны, бясспрэчна, ёсьць. Больш за ўсё аб іх сьведчыць перадзьездаўская дыскусія і кастрычнікавы прыём у партыю. Якія палепшаньні патрэбны ў гэтай галіне?

Перш за ўсё неабходна [illegible] ўзмацніць увагу на пастаноўку працы ў цэхах. Цэх'ячэйкі ў нас ня вельмі распаўсюджаны. У большасьці прадпрыемстваў у цэхах ёсьць толькі цэхпарторгі. Але праца апошніх пакідае жадаць лепшага. Так, напрыклад, па дакладу ячэйкі «Меншвэй» ЦК адзначыў

„слабую пастаноўку партыйнае работы ў цэхах (цэхоргі не нагружаны канкрэтнай работай і не знаёмы з сваімі абавязкамі. Нарады цэхоргаў амаль не практыкуюцца —за [illegible] дзьве нарады). Палажэньне ЦК КП(б)Б аб цэхоргах не прапрацавана і не ўсьвядомлена нават самімі цэхоргамі“.

Такое становішча наглядаецца ў шэрагу іншых ячэек. У некаторых выпадках надзвычайна павольна падыходзяць да ўвядзеньня інстытуту цэхоргаў. У некаторых выпадках, апрача таго, застаецца інстытут цэхоргаў там, дзе павінны былі быць арганізаваны цэх'ячэйкі. Усё гэта адбіваецца на пастаноўцы партработы ў цэхах. Да гэтага часу ўсё яшчэ цэнтр цяжару ўсяе партработы знаходзіцца ў агульназаводзкіх бюро і агульных сходах. Сходы па цэхах мала практыкуюцца як па партыйнай, так і па прафэсыянальнай лініі. Зараз, асабліва пасьля кастрычнікавага прыёму, дзякуючы значнаму росту ячэек, пры адсутнасьці работы ў цэхах, парт'ячэйкам будзе вельмі трудна правільна нагружаць, вывучаць і выхоўваць усю масу камуністых. Адгэтуль неабходнасьць больш сур'ёзнай пастаноўкі работы ў цэхах і больш рашучай работы па арганізацыі цэхоргаў, а там, дзе трэба, і цэх'ячэек. Трэба з меншай апаскай перанесьці частку працы ў цэхі, разгрузіўшы агульна-заводзкія бюро ячэек ад дробнае працы.

З гэтым [illegible] аб індывідуалах. Гэты інстытут, ня гледзячы на рад дырэктыў, працуе нездавальняюча. У некаторых ячэйках (Меншвэй, Дрэваапрацоўшчык) зусім скасавалі індывідуалаў. У ячэйках часта наглядаецца недаацэнка значэньня індывідуалаў і неразуменьне, як яны павінны працаваць. Падрабязныя ўказаньні аб гэтым ёсьць у рэзалюцыі сакавіковага пленуму ЦК. У адносінах індывідуалаў трэба дабіцца рашучага пералому ў ячэйках, вядучы барацьбу з ліквідатарскімі імкненьнямі ў адносінах іх. Індывідуальная і групавая агітацыя павінна заняць віднае месца ў працы ячэек. Кожны камуністы павінен навучыцца быць агітатарам у масах і весьці масы за сабою. Лепшай школай для гэтага зьяўляецца індывідуальная і групавая агітацыя. Правільная работа з індывідуаламі, апрача таго, забясьпечыць сваячасовую інфармаванасьць ячэйкі аб настроях рабочых і сваячасовае на іх рэагаваньне.

Важнейшым пытаньнем унутрыпартыйнага жыцьця вытворчых ячэек зьяўляецца пытаньне росту партыі. У гэтых адносінах адзначаюцца таксама ненармальнасьці. Ва ўсіх чатырох абсьледваных ячэйках на працягу ўсяго апошняга году амаль ня было ніякага росту. Кастрычнікавы-ж заклік даў у кожнай ячэйцы значную колькасьць заяў аб прыёме рабочых і работніц. Такое становішча зьяўляецца ненармальным. Сакратарыят ЦК па дакладзе ячэйкі «Меншвэю» адзначыў, як ненармальнасьць, што

„да самага апошняга часу (кастрычнікавага заклiку) за ўвесь 1927 год амаль ня было росту парт'ячэйкі (за год 2 заявы аб прыёме ў партыю), што ў асноўным тлумачыцца невыстарчальнай разгорнутасьцю масавае працы“.

Зараз у зьвязку з сканчэньнем кампаніі кастрычнікавага заклiку ёсьць небясьпека паўтарэньня такога становішча. Гэта небясьпека тым больш актуальна, што ў некаторых ячэйках ёсьць думка, быццам самае лепшае, што было ў рабочай клясе, ужо прынята ў партыю, што зараз, быццам, няма каго браць у партыю. Такі погляд існаваў дзе-ні-дзе і да кастрычнікавага заклiку. Апошні поўнасьцю гэта абвергнуў і даказаў яго адсталасьць і рэакцыйнасьць. Рабочая кляса невычэрпна высоўвае з свайго асяродзішча ўсё новыя кадры актыву. Новыя пласты рабочых паступова выхоўваючыся, усё набліжаюцца да партыі і цягнуцца да яе. Трэба правільна паставіць працу з актывам. Трэба заўсёды мець перад сабою задачу ўцягненьня лепшай часткі актыву ў партыю, тады не паўторыцца зьявішча мінулага году. 15-ты зьезд УсеКП(б) паставіў, як першачарговую задачу, «пастаянную вярбоўку ў партыю рабочых і работніц з вытворчасьці». Сакратарыят ЦК КП(б)Б у адной з апошніх пастаноў зазначыў, што:

„праца па далейшым уцягненьні ў партыю рабочых і работніц павінна заняць галоўнае месца ў рабоце ячэек. Трэба поўнасьцю забясьпечыць у гэтай рабоце захаваньне таго ўздыму, які быў дасягнут у кампаніі кастрычнікавага заклiку“.

Па дакладу ячэйкі «Меншвэю» ЦК пастанавіў:

„Зьвярнуць больш увагі на ўцягненьне ў партыю перадавых рабочых і работніц, разглядаючы гэту работу, як важнейшую задачу парт'ячэйкі, праводзячы яе штодзенна, сыстэматычна“.

Аналёгічная пастанова ёсьць таксама і па дакладу ячэйкі Дрэваапрацоўшчыка. На гэтай працы трэба будзе сканцэнтраваць максымум увагі, паставіўшы яе, як важнейшую сталую задачу ячэек.

15-ты зьезд УсеКП(б) асабліва падкрэсьліў задачу разгортваньня ўнутрыпартыйнае дэмакратыі і паглыбленьня дзелавое крытыкі ў партыі. У рэзалюцыі па справаздачы ЦК УсеКП(б) зазначаецца:

„Зьезд лічыць неабходным, асабліва, з прычыны складанасьці задач, якія стаяць перад партыяй, і ў [illegible] тах узьняцьця актыўнасьці ўсёй [illegible] сы членаў партыі, разьвіцьцё [illegible] рыпартыйнай дэмакратыі, дзе[illegible] крытыкі недахватаў, як у са[illegible] апараце, так і ў самой парты[illegible] неньне барацьбы з кар[illegible] г. д. і г. д.

І ў пастановах ЦК КП(б)Б па заслуханых дакладах ячэек гэта пытаньне досыць завострана.

Па дакладу ячэйкі «Меншвэю», напрыклад, зазначаецца:

„Асаблівую ўвагу зьвярнуць на далейшае паглыбленьне і разгортваньне ўнутрыпартыйнае дэмакратыі, на прыцягненьне ўсёй масы камуністых да актыўнага ўдзелу ва ўсім жыцьці прадпрыемства, да прапрацоўкі ўсіх важнейшых пытаньняў і на разгортваньне самакрытыкі ў ячэйцы“.

Гэтаму пытаньню ўсе партыйныя ячэйкі павінны зараз аддаць найбольш увагі. Бо толькі разгортваньнем унутрыпартыйнае дэмакратыі, толькі паглыбленьнем самакрытыкі, толькі ўцягненьнем усяе масы камуністых у актыўную працу можна будзе дабіцца выкананьня пастаўленых 15-м зьездам задач.

Не закранаючы ўсіх момантаў, зьвязаных з правядзеньнем нацпалітыкі (што немагчыма зрабіць у рамках гэтага артыкулу), я спынюся толькі на рабоце па беларусізацыі. У гэтай справе патрэбны сур'ёзныя палепшаньні. Даклады паказалі, што як вывучэньне беларускае мовы, так і, асабліва, падпіска на «Зьвязду» пастаўлены вельмі дрэнна. «Зьвязда» выпісваецца толькі ў колькасьці 2—3 экзэмпляраў і то пераважна фабкомам, або адміністрацыяй. Нават сакратары ячэек ня чытаюць «Зьвязды». Такое становішча зусім ненармальна[illegible] абходна па[illegible]

Усе чатыры ячэйкі маюць дасягненьні ў пастаноўцы плянавае работы і ў канкрэтнасьці выпрацоўваемых пляпаў. Ёсьць таксама палепшаньні ў якасьці партківаўніцтва рознымі непартыйнымі арганізацыямі.

Што ў гэтай галіне патрабуе карэннага палепшаньня?

Перш за ўсё пастаноўка праверкі выкананьня ўхваленых пастаноў як сваіх, так і вышэйшых органаў. У гэтых адносінах праца яшчэ амаль не пачата. З гэтага поваду было ўжо шмат дырэктыў. Трэба іх выконваць.

Другое—гэта сваячасовая прапрацоўка партыйных дырэктыў аб працы на прадпрыемствах. Прыклад з рэзалюцыяй сакавіковага пленуму ЦК КП(б)Б, з шэрагам другіх кіруючых пастаноў аб працы на прадпрыемствах, паказвае, што ячэйкі ня ставяць перад сабою такой задачы, а таму рад важнейшых дырэктыў застаецца неўсьвядомленым, а ў лепшым выпадку аб іх даведваюцца вельмі позна. Трэба ўзяць за правіла сваячасовую прапрацоўку ўсіх кіруючых партыйных дырэктыў аб працы на прадпрыемствах, у ячэйках і грамадзкіх арганізацыях. На бліжэйшы час неабходна прапрацаваць і ўсьвядоміць рэзалюцыю аб масавай працы ЦК КП(б)Б.

Значныя палепшаньні патрэбны ў разьмеркаваньні партнагрузкі, у парадку скліканьня розных сходаў і пасяджэньняў, у пастаноўцы тэхнікі ячэйкавага дзелаводзтва. Але аб усім гэтым няма магчымасьці дакрануцца ў гэтым артыкуле. Наогул, з прычыны абмежаванасьці месца няма магчымасьці спыніцца [illegible] шэрагу важнейшых пытаньняў [illegible] будаўніцтва [illegible]

II-гі Ўсебеларускі зьезд МОПР'у

Зьезд атрымаў рад прывітаньняў, у якіх пішуць

— **ЦК Камуністычнай Партыі Зах. Беларусі**—шле гарачае братэрскае прывітаньне МОПР'у БССР—ад імя соцень тысяч актыўных барацьбітоў проці нацыянальнага прыгнечаньня Зах. Беларусі, проці эксплёатацыі і прыгнечаньня абшарнікаў і капіталістых, якія [illegible]

Ня гледзячы на шалёны белы тэрор, ня гледзячы на хістаньні і здраду [illegible] антыфашысцкага нацыянальна-вызваленчага фронту Зах. Беларусі—рабочая кляса і сялянства Зах. Беларусі [illegible] у сваёй барацьбе. Залогам гэтае перамогі вылучаецца, з аднаго боку, магутны баявы саюз працоўных Зах. Беларусі з працоўнымі ўсёе Польшчы, пад кіраўніцтвам Камуністычнае Партыі Польшчы, а з другога боку, братэрская дапамога працоўных Савецкай Беларусі, аб'яднаных у ячэйкі МОПР'у, якая ў шмат раз павялічвае адпорную сілу змагароў пралетарскай рэвалюцыі проці тэрару фашысцкай дыктатуры!

ЦК Камуністычнае Партыі Польшы—ад імя соцень тысяч барацьбітоў проці фашысцкай дыктатуры, за савецкую рабоча-сялянскую ўладу ў Польшы, з якіх 7.000 знаходзіцца ў жудаснай фашысцкай няволі, вітае ў асобе зьезду ўвесь актыў МОПР'у БССР.

Няхай жыве СССР і адна з яго галоўных частак—вольная, шпарка ідучая да сацыялізму—Беларуская Сацыялістычная Савецкая Рэспубліка!

ЦК Чырвонай Дапамогі Зах. Беларусі.—На днёх перад фашысцкім судом у Белястоку стане 133 чалавекі, абвінавачаных на грунце доказаў правакатара Гурына ў прыналежнасьці да камуністычнай партыі, мае таксама адбыцца працэс 490 чалавек, адзінае праступленьне якіх заключаецца ў тым, што яны былі членамі і актыўны-

У Прэзыдыуме ЦВК БССР

Арганізацыя яўрэйскага нацыянальнага савету ў мяст. Бешанковічах

Згодна хадайнічаньня Нацыянальнай Камісіі ЦВК, прэзыдыум ЦВК пастанавіў арганізаваць яўрэйскі нацыянальны савет у мяст. Бешанковічах, Віцебскае акругі, з далучэньнем да гэтага савету сяленьня Стрэлкі.

Насельніцтва мястэчка Бешанковічы складае 2.683 чал., з якіх яўрэяў 1.614 чал. ці 60,2 проц.

Сяленьне Стрэлкі мае насельніцтва 179 чал., з якіх яўрэяў—150 чал. ці 84 проц.

Прысваеньне Дукорскай школе назвы імя ЦВК БССР

Прэзыдыум ЦВК пастанавіў прысвоіць Дукорскай школе назву «імя Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР».

Аб мэтавым кватэрным падатку

Згодна існуючай пастановы ЦВК і СНК БССР аб мэтавым кватэрным падатку на патрэбы будаўніцтва рабочых кватэр, мэтавы падатак у гарадох устанаўляюць акруговыя зьезды саветаў эльбо пленумы акруговых выканаўчых камітэтаў.

Прэзыдыум Аршанскага АВК узбудзіў перад прэзыдыумам ЦВК хадайніцтва аб дачы права ўстанаўляць мэтавы падатак у гарадох таксама і прэзыдыумам акруговых выканаўчых камітэтаў.

Прэзыдыум ЦВК пастанавіў з думкай Аршанскага АВК прынцыпова згадзіцца і даручыў Наркамюсту ўнесьці ўва ўстаноўленым парадку праект адпаведнай пастановы.

Беларуская стэнаграфія

ЦП саюзу савецкіх і гандлёвых служачых прыняло пастанову аб тым, каб на курсы стэнаграфіі ў Менску [illegible]

[illegible]

Заразныя захварваньні

На працягу часу з 22-га па 28-га студзеня па г. Менску зарэгістравана 140 інфекцыйных захварваньняў (супроць 233 за мінулы тыдзень) у тым ліку: шкарлятыны—7, дыфтэрыі—5, адру—124, брушнога тыфусу—2 і грыпу—2.

Штраф за антысанітарыю

[illegible]

Палеалітычная стаянка ў Гомельшчыне

Як паведамлялася ў нашай газэце, з Ленінграду ў Менск прыехаў прадстаўнік Акадэміі Навук вядомы палеантолёг В. І. Громаў.

У гутарцы з нашым супрацоўнікам тав. Громаў заявіў, што ён прыехаў у Менск па запрашэньні Інбелкульту для азначэньня фаўністычных рэштак (касьцей жывёлін, паляваньнем на якіх займаўся першабытны чалавек). Гэтыя рэчы былі сабраны спэцыяльнай экспэдыцыяй Інбелкульту ў часе раскопак палеалітычнай стаянкі каля вёскі Бердыжы, Чачэрскага раёну, Гомельшчына.

У склад экспэдыцыі ўваходзілі—прадстаўнік акадэміі гісторыі матар'яльнай культуры тав. С. М. Замятнін і ад Інбелкульту т.т. К. М. Палікарповіч і С. М. Дубінскі.

Усяго сабрана каля 60 пудоў касьцей маманта, мядзьведзя, каня, першабытнага быка і бізона.

Раскопана плошча каля 60 кв. мэтраў.

Гэтая палеалітычная стаянка прадстаўляе надзвычайную цікавасьць як для архэалёгіі, так і для палеантолёгіі і геалёгіі, бо тут сьляды старажытнай культуры па ўмовах залягаваньня цалкам падлягаюць дакладнаму геалёгічнаму азначэньню. Апошняе для стаянак таго часу зьяўляецца вялікаю рэдкасьцю.

Палеалітычная стаянка каля вёскі Бердыжы зьяўляецца першаю ў Беларусі і мае навуковае значэньне ня толькі для Беларусі, але і ўсяго Саюзу.

Далейшае вывучэньне гэтае стаянкі дасьць магчымасьць высьвятліць культуры эпохі старажытнага каменя (палеаліту) ня толькі СССР, але дапаможа ўвязаць іх з аналёгічнымі культурамі Заходняе Эўропы.

Пасьля дасьледваньня і азначэньня ўсіх сабраных матар'ялаў будзе наладжана выстаўка іх, а таксама на пасяджэньні Інбелкульту будзе зроблены даклад аб выніках дасьледаў.

Работа па вывучэньні і азначэньні здабытых матар'ялаў гэтай стаянкі працягнецца каля 10 дзён.

●●● СУД ●●●

Як Бялінскі змагаўся з „мяшчанствам“

За старым рэжымам Бялінскі Ўладзімер скончыў 6 клясаў гімназіі. Ён ведае сьлясарства, быў за мэдыцынскага фэльчара. У рэвалюцыйны час Бялінскі на відных вайсковых і савецкіх пастох: старшыня Віцебскага рэвкому, палітінспэктар арміі, старшыня вайсковага трыбуналу і г. д.

А зараз кола яго жыцьця павярнулася ў другі бок, і Бялінскі апынуўся перад Віцебскім акруговым судом у якасьці падсуднага. Гэта ня той ранейшы Бялінскі, меўшы ў сваіх руках уладу, будучы адной з важных шрубак, якая павінна гладка хадзіць у магутнай савецкай машыне.

Зараз Бялінскі нікчэмны, пяшачны чалавек, выкінуты з каляіны жыцьця.

Тут-жа на лаўцы сядзіць яго жонка і цёшча. Але цяпер між Бялінскім і імі вялікая прорва. Сядзіць жонка засмучоная, з агідаю паглядае на свайго „мужэнька“.

Э сьлязьмі на вачох расказвае яна суду пра сваё жыцьцё з Бялінскім, а гэта жыцьцё такое жудаснае, што ад яго парою ў холад кідае.

Бялінскі насвойму разумеў наш новы побыт, сямейны ўклад жыцьця.

— Я з цябе „мяшчанства“ выганю,—патрасаў ён кулакамі над жонкаю, калі яна часам скардзілася, што ён ніколі цьвярозы дадому не зьяўляецца. У гэткіх разох жонка добра ведала ворава свайго мужа і барджэй хапала штонебудзь з адзеньня і шукала прытулку ў сваіх суседзяў.

Асабліва ён рэзка выяўляў сябе ў пытаньні ўзаемаадносін полаў. Тут палавой разбэшчанасьці гэтага чалавека на было мяжы.

У адсутнасьці свае жонкі Бялінскі прыводзіў да сябе на кватэру прастытутак і накідаў у сваёй кватэры да раніцы.

Адноўчы Бялінскі згнаціў сваю 53-гадовую цёшчу, заразіўшы яе ганарэяй, якою ён хварэў з 1923 г.

Як глуміўся Бялінскі над сваёю жонкаю і зьневажаў яе, асабліва характэрны такі выпадак.

Бялінскі прымушаў сваю жонку лажыцца ў ложак разам з прыведзенай прастытуткай.

Віцебскі акруговы суд знайшоў, што ў той час, калі яшчэ новы побыт, як съдед, не аформіўся і не закончыўся працэс устанаўленьня ўзаемаадносін паміж поламі, Бялінскі зьяўляецца сацыяльна-небясьпечным элемэнтам, таму прыгаварыў яго на 6 год пазбаўленьня волі з суровым адмежаваньнем і паражэньнем у правох на два гады пасьля адбыцьця кары, па амністыі кара заменшана яму на палову.

У Вярхоўным Судзе гэты прыгавар зацьверджаны.

Перавод без згоды працаўніка

(Працэсія)

Якаў Казімірскі працаваў у якасьці загадчыка сталоўкі № 5 МЦРК з лютага 1926 году. У кастрычніку Казімірскі атрымаў адносіну ад ЦРК аб тым, што ён адклікаецца ў распараджэньне апарацыйнага аддзелу. 11-га кастрычніка Казімірскі здаў сталоўку новаму загадчыку і атрымаў назначэньне на новую пасаду ў якасьці буфэтчыка.

З прычыны вялікай розьніцы ў акладах (у якасьці загадчыка сталоўкі ён атрымліваў 79 руб. 37 к., а буфэтчыка—49 руб.), а таксама з прычыны таго, што яго перавялі на ніжэйшую пасаду без яго згоды, Казімірскі падаў заяву ў працэсію, у якой ён просіць аднавіць яго на ранейшай пасадзе з выплатай розьніцы ў пэнсіі з 11 кастрычніка 1927 г.

Разгледзеўшы справу, працэсія пастанавіла аднавіць Казімірскага на пасадзе, якая па акладу і па кваліфікацыі раўняецца акладу загадчыка сталоўкі. Акрамя гэтага, працэсія пастанавіла спагнаць з МЦРК у карысьць Казімірскага штомесячна па 79 руб. 37 коп. за ўвесь час працы яго ў якасьці буфэтчыка, за адлікам грошай, якія ён атрымаў на новай пасадзе.

За дзень

⬬ **ВЯЧЭРНЯЯ ЮРЫДЫЧНАЯ КАНСУЛЬТАЦЫЯ.** Пры Белжылсаюзе адкрыта вячэрняя дармовая юрыдычная кансультацыя для абслугоўваньня жыхароў-пайшчыкаў кватэрнай каапэрацыі.

Кансультацыя працуе штодзённа, акрамя чацьвяргоў і дзён сьвят ад 6-ці да 8 гадзін вечару.

⬬ **5 ТЫС. РУБ. ПРАЦКАЛЕКТЫВАМ.** Менстрахкаса адпусьціла 5 тыс. р. на ўзмацненьне існуючых працкалектываў.

⬬ **ВЫПРАЦОЎКА ТОРФУ.** Зацьверджан плян акрзеваддзелу па выпрацоўцы торфу па Менскай акрузе ў гэтым годзе. Усяго будзе выпрацавана 197.400 куба-мэтраў торфу,—на 38 проц больш, чым у мінулым годзе.

⬬ **ПЯЦЬ ГОД БЕЛАРУСКАЙ АРГАНІЗАЦЫІ ЭСПЭРАНТЫСТЫХ.** 5 лютага спаўняецца 5 год з дня арганізацыі ў Менску беларускай арганізацыі эспэрантыстых. На вечар, які прысьвячаецца юбілею, запрошан старшыня ўсесаюзнага таварыства культсувязі т. Каменева, генэральны сакратар ЦК эспэрантыстых Э. Дрэзін і японскі паэта Акіта Удзеку. Арганізуецца выстаўка эспэрантыстых.

⬬ **ПАЛЯПШЭНЬНЕ БЫТУ РАБОЧЫХ.** Будаўнічая праграма Белдзяржсьпірту на бягучы год зацьверджана ў суме 200.000 руб. У гэту праграму ўваходзіць пабудова пры заводах для рабочых 6-ці новых дамоў на 18 кватэр і 6 лазьняй.

⬬ **ДОБРАБЫТ ВЁСКІ.** У гэтым годзе ў земляўпарадкаваных сяленьнях Менскай акругі, згодна пастановы акрвыканкому, будзе пабудавана 393 бэтонных 4 буравыя студні.

⬬ **ЦЭНТРАЛЬНАЯ ТЭХНІЧНАЯ БІБЛІЯТЭКА.** Міжсаюзнае бюро інжынэрна-тэхнічных працаўнікоў узьняло пытаньне перад ЦСПСБ аб арганізацыі ў Менску цэнтральнай тэхнічнай бібліятэкі. Бібліятэка будзе ўкамплектавана навейшымі выданьнямі па тэхніцы.

⬬ **ЗЬЕЗДЫ ПРАЦАЎНІКОЎ СУВЯЗІ.** З 25 лютага па 25 сакавіка па Беларусі будуць адбывацца акруговыя зьезды працаўнікоў сувязі. Арыентовачныя тэрміны гэтых зьездаў наступныя: Бабруск—25-га лютага, Гомель—2-га сакавіка, Мазыр — 7-га сакавіка і г. д.

⬬ **30.000 РУБ. НА КВАТЭРНАЕ БУДАЎНІЦТВА.** З 30.000 руб., якія адпушчаны камісарыятам пошты і тэлеграфу на кватэрнае будаўніцтва для працаўнікоў сувязі Беларусі, для гораду Менску выдзелена 12.000 р.

⬬ **АЛЕЙ ВЁСЦЫ.** З прычыны вострай дэфіцытнасьці ільнянога алею, уся колькасьць ільнянога алею, якая мела быць рэалізавана на шырокім рынку, згодна пастановы Наркамгандлю, будзе прызначана выключна для сельскіх мясцовасьцяй ільнаводных раёнаў.

⬬ **Перавыбары камітэтаў Чырвонага Крыжу.** З 15-га лютага па Беларусі пачнецца кампанія на перавыбарах бюро і камітэтаў таварыства „Чырвоны Крыж“.

⬬ **Часовая электрастанцыя ў Віцебску.** Прамысловая сэкцыя Дзяржплянy разгледзела схему часовай электрастанцыі ў Віцебску, якая намечана да пабудовы ў заречнай частцы. Агульны кошт станцыі адбіваецца ў суме каля 200 тыс. руб. Станцыю мяркуецца пусьціць не пазьней мая гэтага году.

⬬ **На падцягваньне зарплаты.** Для падцягваньня зарплаты адстаючым групам рабочых па мэталюргічных прадпрыемствах Гомельшчыны ўрадавая камісія адпусьціла 9.000 р., якія разьмяркованы на заводах „Пралетары“—6.000 руб., „Інтэрнацыянал“—3.000 р.

⬬ **Усебеларускія батрацкія курсы.** Саюз с.-г. рабочых арганізуе ў гэтым годзе ўсебеларускія батрацкія курсы. На гэтую мэту адпускаецца 14. т. руб.

Здарэньні

Напад на лясьніка. 6 грамадзян з вёскі Чарніцы, Смалявіцкага раёну, у часе самавольнай парубкі лесу сустрэлі лясьніка Х. Копаця. Напалі на яго, адабралі стрэльбу і, насекшы лесу, адвезьлі яго да хаты. Па гэтай справе затрымана 5 чалавек.

— **Самагубства.** Павесіўся С. Чарапок, 20 год веска Пліса, Смалявіцкага раёну. Прычына самагубства—нездаволенасьць сваім жыцьцём, аб чым Чарапок піша ў сваёй пасьмертнай пісульцы.

— **Падпаліў лазьню.** Некалькі жанчын у вёсцы Крывая Бяроза, Менскай акругі, у лазьні трапалі лён. Туды прышоў п'яны К. Валаковіч, які наўмысьля запаліў шматок атрэпін. Выбухнуў пажар. Адна з жанчын М. Гарацкая—20 год, атрымала цяжкія ажогі. Пацярпеўшая даставлена ў больніцу. Валаковіч затрыман.

— **Застрэліўся.** У вёсцы Хаценева, Менскае акругі, застрэліўся І. Грынкевіч—24 год. Прычына самагубства ня высьветлена.

Ці можна ўплываць на надвор'е?

Мы ведаем, што фізыкам удалося дасягнуць як вельмі нізкіх, так і вельмі высокіх тэмпэратур. Пры дапамозе мэханічных прыбораў, фізыкі атрымліваюць струмені паветра вельмі вялікае скорасьці—штучны вецер. Можна выклікаць у лябараторнай абстаноўцы туман, расу, нават штучны дождж. Чаму-ж не прыстасаваць гэтыя дасягненьні да акружаючай нас атмасфэры і хоць да некаторай ступені прымусіць надвор'е падпарадкавацца нашай волі.

Тут мы сутыкаемся з пытаньнем маштабу. У лябараторыі мы маем справу з маленькімі замкнутымі аб'ёмамі паветра і колькасьць энэргіі, якая затрачваецца на адналеньне тых ці іншых фізычных працэсаў, адносна малая. Але варта выйсьці з гэтых замкнутых межаў і перайсьці да маштабаў, якія могуць мець значэньне ў практычным жыцьці—і запасы энэргіі, неабходныя для ўзьдзейнічаньня на атмасфэрныя працэсы, аказваюцца перавышаючымі ўсе нашы магчымасьці.

Возьмем для прыкладу самую жыцьцёвую задачу—выклікаць дождж у мясцовасьці, якая церпіць ад сушы. У павэтры, як вядома, заўсёды ёсьць вадзяная пара. Пры ахаладжэньні тэмпэратуры, пры якой пара будзе насычаць даны аб'ём павэтра, лішак яе выдзяліцца ў вадкім відзе. Адваротная задача—выпарыць з аэрадрому туман, які перашкаджае лётніку арыентавацца. Дзеля гэтага, наадварот, патрэбна награваньне, якое выкліча выпарэньне кропель туману. Якая павінна быць, прыкладна, колькасьць энэргіі, затрачаная пры такім працэсе. Увавім сабе, што мы хочам абвадніць плошчу ў 100 кв. мэтраў,—плошчу маленькага садка або гароду. У кубе павэтра з бокам у 10 мэтр., асноваю якога служыць наша плошча, колькасьць вадзяное пары, насычаючае гэты аб'ём павэтра, складае па вагу, прыкладна, 5 кгр. Пры згушчэньні 1 кгр. вадзяное пары атрымліваецца колькасьць цяпла, якая адпавядае, пры пераводзе на работу, каля 1 конскае сілы ў працягу гадзіны: значыцца, нашы 5 кгр., згушчаючыся ў ваду, дадуць гадзінную работу ў 5 конскіх сіл.

У невялікіх маштабах ўсё ўдаецца дасканала. Мы чулі аб удалых практыках выклікаваньня дажджу шляхам расьсейваньня ў павэтры наэлектрызаванага пяску. У Канадзе рабіліся спробы выклікаць выдзяленьне вадзяное пары шляхам ахаладжэньня вадкім павэтрам. Але гэтыя вынікі, якія самі па сабе прадстаўляюць пэўную цікавасьць, ня могуць мець шырокага практычнага значэньня па памянёнай раней прычыне. У моц тых-жа прычын пацярпелі ў свой час няўдачу так званыя „градабойныя марціры“, пры дапамозе якіх меркавалі папярэдзіць град; па тэй-жа прычыне нягрунтоўна, досыць распаўсюджаная думка, быццам артылерыйская страляніна ў часе манэўраў, або вялікіх боек можа выклікаць дождж: уплыў стралянiны такі малы ў параўнаньні з колькасьцю энэргіі, якая дзейнічае ў свабоднай атмасфэры, што прыкметна адбіцца на яе становішчы ня можа. Аб узьдзейнічаньні чалавека на надвор'е ў непасрэдным сэнсе, магла-б быць гутарка толькі ў тым выпадку, калі-б ён меў у сваім распараджэньні якія-небудзь іншыя крыніцы энэргіі, непараўнальна больш моцныя, чым даступныя да гэтага часу.

Ёсьць, аднак, другая задача, на якую часта зварачаецца невыстарчальная ўвага: у пэўных межах чалавек мае магчымасьць уплываць на акружаючую яго абстаноўку шляхам працяглага культурнага ўзьдзейнічаньня. У яго ўладзе, напрыклад, шляхам правядзеньня каналаў, рацыянальна абваднiць сухмяную мясцовасьць; каналамі—асушыць балоцістую; своечасова захаваць лясы ўздоўж вадаёмаў і рэк, чым папярэдзіць іх ад высыханьня; затрымаць насаджэньнямі дрэваў і іншымі мерамі разьвіцьцё апоўзьняў і г. д. Ня маючы сілы,—ва ўсякім выпадку ў сучасны момант,—уплываць на паасобныя праяўленьні надвор'я, чалавек можа, хоць, праўда, у абмежаваных рамках, ўзьдзейнічаць на клімат прастораў, якія апрацоўваюцца ім. Толькі аб такім узьдзейнічаньні на клімат і надвор'е можа iсьці гутарка ў такім пытаньні.

Мэтэрэалёг З. Гіндц

Бібліяграфія

Што чытаць аб XV-ым зьезьдзе партыі

Дзяржвыдавецтвам РСФСР выпушчана бібліятэчка ў 7 кніжак малога кішанковага фармату. Зьмест кніжак абхапляе ўсе асноўныя пытаньні і пастановы па іх XV-га зьезду. Кніжкі гэтыя наступныя: 1) Сталін і Касіёр: даклады і заключнае слова, Справаздача палітычная і арганізацыйная Цэнтральнага Камітэту. Старонак 244, цана 28 кап.; 2) Бухарын—Справаздача дэлегацыі ЎсеКП(б) у ІККІ XV-му зьезду ЎсеКП(б). Старонак 204, цана 28 кап.; 3) Арджанікідзе—Справаздача ЦКК і РСІ XV-му зьезду ЎсеКП(б). Старонак 90, цана 12 к.; 4) Рыкаў і Кржыжаноўскі—„Пэрспэктывы гаспадарчага будаўніцтва СССР“. Старонак 206, цана 25 кап.; 5) Рыкаў—„За бальшавіцкае адзінства“. Тры прамовы на XV-ым зьезьдзе ЎсеКП(б). Старонак 45, цана 6 кап.; 6) Молатаў—„Аб працы ў вёсцы“. Старонак 185, цана 25 к. і 7) „Рэзалюцыі і пастановы XV-га зьезду ЎсеКП(б)“. Старонак 151, цана 20 к.

Гэтая сэрыя кніжак найбольш падходзіць для ўсякага партыйца пры яго азнаямленьні з работаю зьезду па асноўных матар'ялах і для кожнага прапагандыстага і агітатара ў яго працы. Кожная з кніжак (за выключэньнем апошняй), дае поўную стэнаграму дакладу, стэнаграму заключнага слова і ўхваленую па даным пытаньні зьездам рэзалюцыю. Апошняя кніжка дае ўсе рэзалюцыі і пастановы зьезду, а таксама сьпіс членаў нановаабраных кіруючых органаў партыі.

Гэтыя кніжкі надоўга могуць застацца і застануцца кіруючым матар'ялам па ўсіх асноўных пытаньнях нашай палітыкі і экономікі.

П. А.

МУЗЫКА—КІНО

Канцэрт Батурына

Аб Батурыне апошні час вельмі шмат пішуць і ў цэнтральнай, і ў мясцовай прэсе. Вакол гэтага імя ўзьняты пэўны шум, разгараюцца спрэчкі. Словы „маладасьць“, „вучыцца трэба“, ня сходзяць, можна сказаць, з вуснаў ва ўсіх гэтых спрэчках. І гэта высоўваецца нібы ў процівагу нечаму. Чаму? Нам здаецца, што супроць гэтых фактаў спрачацца нельга, хоць-бы таму, што наогул „супроць фактаў не спрачаюцца“: Батурын сапраўды малады; зразумела, яму, як маладому сьпеваку, і вучыцца трэба.

Але мы павінны прызнаць і канцэрт, па нашай думцы, гэта даказаў, што перад намі сапраўды выдатны голас, які абяцае багатыя магчымасьці. Зразумела, Батурыну „трэба вучыцца“. Ды і дзе гэта відана, каб у 23-гадовым узросьце сьпявак і яго голас уяўляліся-б ужо зусім дасканалымі? Так ня бывае. Няма гэтага і ў даным выпадку. Строгі спэцыялісты знойдзе, зразумела, пэўныя дэфэкты ў батурынскім выкананьні.

Што-ж, гэта ня бяда. Выкананьне—справа ў значнай ступені нажыўная. Нажыве яе і Батурын.

Зьвяртае на сябе ўвагу і выступленьне маладое скрыпачкі Розы Уманскай. Выкананьне ёю, праўда, не асабліва глыбокіх рэчаў, было сапраўды віртуозным.

Іншыя нумары канцэрту вялікае цікавасьці не прадстаўляюць.

М.

Кіно-фабрыка Белдзяржкіно ў Ленінградзе.

Закончан рамонт кінаматаграфічнай фабрыкі Белдзяржкіно ў Ленінградзе. Абсталяваньне фабрыкі набліжаецца да канца. Уся апаратура як заграмічная, так і савецкая атрымана і прыведзена ў парадак. Не пазьней 15-га лютага на фабрыцы будзе прыступлена да пастановак і здымак. У першую чаргу будзе пастаўлен сцэнары „Забойства сэнатара Гарвэя“, у якім малюецца барацьба амэрыканскай буржуазіі з рабочым рухам. Рэжысэр Е. Пятроў, апэратар—Н. Казлоўскі. На фабрыцы зроблены здымкі фільму «Его превосходительство» прысьвечанага памяці Гіршы Лекерта. Карціна будзе выпушчана ў канцы лютага, ці ў пачатку сакавіка.

Прыезд рэжысэра Гардзіна

У Менск прыехаў кіно-рэжысэр В. Р. Гардзін, які запрошаны на сталую працу ў Белдзяржкіно. В. Гардзін—настаноўшчык карцін «Поэт і Цар», «Крэст і Маўзэр» і «Кастусь Каліноўскі». Зараз Гардзін будзе ставіць карціну па сваім уласным сцэнары.

МУЗЭЙНЫЯ НАВІНЫ

Новыя экспанаты

У Белдзяржмузэй з Мазыра паступілі новыя экспанаты: вялікая дрыўляная статуя ў натуральную вялічыню работы 18-га стагодзьдзя, партрэт фундатара манастыра Мар'янаў у Мазыры ігумена Ражанскага пачатку 18-га стагодзьдзя, рукапіснае евангельле 16-га стагодзьдзя і евангельле 18-га стагодзьдзя ў срэбнай аправе, якая выкавана ў Чарнігаве майстрамі Чарнігаўскага Залатарскага цэху і 2 малюнкі 17-га стагодзьдзя невядомага добрага мастака італьянскай школы.

Акрамя гэтага ў музэй дастаўлены вельмі папсаваны малюнак з подпісам „Айвазоўскі“. Ня выключана магчымасьць, што гэта ёсьць сапраўды арыгінал славутага расійскага мастака Айвазоўскага.

Паводле слоўных даных, гэты малюнак паходзіць з былога маёнтку Козел-Паклеўскі.

Бронза і багэмскае шкло

З ленінградзкага музэйнага фонду ў Белдзяржмузэй выдзелена крыху бронзы і багэмскага шкла. Гэтыя рэчы неўзабаве наступяць у музэй.

Паведамленьні

Жан. аддзел Ляхаўскага райкому КП(б)Б паведамляе, што ў чацьвер, 2-га лютага а 7-й гадзіне ўвечары, у памяшканьні клюбу К. Маркса адбудзецца чарговы дэлегацкі сход работніц і жонак рабочых.

Просьба зьявіцца без спазьненьня.

— У сераду, 1 лютага 28 г., а 7 гад. увечары будуць працаваць наступныя сэкцыі пры дэлегацкіх сходах:

1) Юрыдычная—Савецкая 68—памяшканьне акрпракуратуры.

2) Ахматмладу—пляц Волі, памяшканьне акрздраву.

3) Сацвыху—клюб працасьветы, кадгабінэт.

4) Каапэрацыйная—праўленьне МЦРК Савецкая 43.

5) Друк—акругком КП(б)Б, пакой 14.

Адказны рэдактар
Ян АСЬМОЎ

Касы ашчаднасьці пры жактах

Факты, якія былі выяўлены ў выніку правядзеньня двухтыднёвіка, гавораць аб тым, што неабходна ў далейшым будаваць касы ашчаднасьці па прынцыпе тэрытарыяльнасьці. Немагчымасьць у сучасных умовах пабудаваць выстарчальную сетку гарадзкіх кас ашчаднасьці гаворыць аб неабходнасьці пабудовы сеткі адкрытых прыпісных кас па азнаках тэрытарыяльнасьці з тым, каб мець на мэце далейшую рэарганізацыю іх у гарадзкія аддзяленьні. У даным выпадку вялікую ролю могуць адыграць кватэрна-арэндныя таварыствы. Толькі пры іх магчыма ствараць сетку адкрытых прыпісных кас нават на ваколіцах гораду.

У Менску да пабудовы такіх кас ашчаднасьці ўжо прыступлена. Жылкаапэрацыя ідзе насустрач. Улічваючы, што работа ў праўленьнях жылтаварыстваў прыстасоўваецца да выгоднага для ўсіх часу, хатнія гаспадыні ахвотна ўступяць укладчыкамі. Абставіны работы кас ашчаднасьці пры жылтаварыствах гавораць за поўную магчымасьць разьвіцьця такога тыпу [illegible] з другога боку—прыцягнуць усё насельніцтва данага раёну.

Арганізаваць такія касы мяркуецца пры наступных жактах: **пры аб'яднаным 23 і 32 жакце, які абхапляе раён Заходняй чыгункі, пры аб'яднаным 14 і 9, які абхапляе ўсю Камароўку, пры жакце № 50—Сьвярдлоўскую (Каломенскую) і ўсе прылягаючыя да яе вуліцы, пры жакце № 41—па Нова-Маскоўскай вул. і пры жыльлёва - будаўнічым каапэрацыйным таварыстве І-е мая—на пляцы Парыскай камуны.**

Такая арганізацыя кас ашчаднасьці пры жактах мае вялікае значэньне ня толькі з пункту погляду прыцягненьня вялікай колькасьці ўкладчыкаў, але і мае вялікае грамадзкае значэньне ў галіне ўплыву на бытавыя ўмовы членаў жактаў, асабліва рабочых і служачых, бо блізка разьмешчаныя касы ашчаднасьці паслужаць стымулам штодзённага карыстаньня імі, і такім чынам, рацыянальна будуюць бюджэт кожнага паасобку.

У прафсаюзах

У чыгуначнікаў

— Прэзыдыум Менскага Вучкпрафсожу Заходніх чыгунак пастанавіў склікаць пленум Учкпрафсожу на 2-ое лютага. На пленуме будуць абгаворвацца пытаньні аб пашырэньні норм спэцвопраткі, аб выкананьні пастаноў 3-га і 4-га пленумаў ЦК саюзу аб масавай працы і г. д.

— Прэзыдыум Вучкпрафсожу Заходніх чыгунак узьняў хадайніцтва перад Дарпрафсожам аб водпуску сродкаў на ўстаноўку радыёпрыемнікаў у чырвоных кутках.

— Мясцком службы пуці ўзьняў пытаньне аб арганізацыі дзіцячай пляцоўкі на пляцформе Ковырава.

У мэталістых

— 28-га студзеня адкрылася Менская акруговая канфэрэнцыя саюзу. На канфэрэнцыі стаіць даклад аб выніках правядзеньня тарыфнай рэформы.

— Беларускі камітэт саюзу папярэдзіў адміністрацыю заводу „Мэтал“, што прасрочка выдачы зарплаты, якая ўжо мела раз месца, пацягне ў далейшым за сабою перадачу справы ў суд.

— На падцягваньне зарплаты адстаўшых груп на мэталёпрадпрыемствах Гомельшчыны адпушчана 9.000 р.: завод „Пралетары“ атрымаў 6000 руб., завод «Інтэрнацыянал»—3.000 р.

У харчавікоў

— У апошні час саюз харчавікоў заняўся пытаньнем абслугоўваньня нацыянальных запатрабаваньняў сваіх членаў. Пасьля адпаведнай падрыхтоўкі на беларускую мову пераведзены Чэрвенскі раённы групком і мясцком Цэнтрасьпірту. Праца заўкомаў крухмальнага заводу „Анаполь“, махорачнай фабрыкі і часткова групкому прыватных прадпрыемстваў пераведзены на яўрэйскую мову.

— 29-га студзеня ў клюбе імя Ла[illegible] адкрылася 4-ая ўсебеларуская [illegible] канфэрэнцыя рабочых прад[illegible]аў харчтрэсту.

[illegible] даклад аб вытворчай пра[illegible]

ТЭАТР, КІНО

Беларускі Другі Дзяржаўны тэатр	СЕРАДА, 1 ЛЮТАГА „КАЛЯ ТЭРАСЫ“, драма ў 4-х дзеях з часоў 1917 г. Зачынены паказ для саюзу харчавікоў. Білеты ўсе прададзены. — Пачатак а 9 гадз.
Дзяржаўны яўрэйскі ТЭАТР БССР.	ЧАЦЬВЕР, 2 ЛЮТАГА „БОТВІН“, ДЛЯ РАБОЧАЕ МОЛАДЗІ. Білеты прадаюцца ў клюбе «КІМ».
Кіно-тэатр „Культура“	Грандыёзны мастацкі фільм „КТО ТЫ ТАКОЙ“ Анонс! «ИЗ ПОД СВОДОВ МЕЧЕТИ».
КІНО „Чырвоная Зорка“.	З прычыны нябывала гранд. посьпеху ПРАДОЎЖАНЫ ЯШЧЭ на 1 ТЫДЗЕНЬ сусьветны фільм „ВАРЬЕТЭ“, трагэдыя ў 8 част. з удзел. ЭМІЛЯ ЯНІНГСА.
КІНО „Інтэрнацыянал“.	Грандыёзны мастацкі фільм „ЛЕОН КУТЮРЬЕ“ Звыш праграмы—хроніка Совкіно.
КІНО „ПРАЛЕТАРЫ“.	„Шестая часть мира“ Пачатак сэансаў а 6, 7 з пал., 9 і 10 з п. гадз. увечары. Каса адчынена ад 5 гадз.

ПАСЬПЯШЭЦЕ ПАДПІСАЦЦА!

на ЛЮТЫ м-ц

ПРЫЁМ ПАДПІСКІ НА ГАЗЭТУ ЗЬВЯЗДА ПРАДАЎЖАЕЦЦА.

Не пасьпеўшыя падпісацца могуць аднавіць падпіску сёньня-ж ад 9—3 г. у канторы газэты (Савецк., 63, 3-ці паверх)

ПАСЬПЯШЭЦЕ ПАДПІСАЦЦА!

Кніга „Западная Белоруссия“ (на расійскай мове) вышла з друку і ПРАДАЕЦЦА ў КНІГАРНЯХ БДВ.

Каштоўныя рэдкія матар'ялы, неабходныя кожнаму, каго цікавіць лёс Заходняй Беларусі. Старонак 210. Цана 1 р. 50 к.

К сведению сборщиков ЛЕКАРСТВЕННЫХ РАСТЕНИЙ

Белмедторг закупает лекарственные травы сбора прошлого года.

Имеющиеся на руках лектравы просьба доставить в ближайшую аптеку (городскую или районную).

БЕЛМЕДТОРГ.

ЗАОЧНЫЕ ПРОМЫШЛЕННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ КУРСЫ „ПОЛИГЛОТ“ (Основ. в 1917 г.) состоящие в ведении С.-К. КрайОНО.

ПРЕДМЕТЫ ПРЕПОДАВАНИЯ:

бухгалтерия, коммерческ. вычисл., торг. корреспонд., делопроизводство, исправление почерка, техн.-худож. черчение, машиностроительное черчение, рисование, стенография и копиручет [дефинитиф].

Занятия посредством переписки по почте специально составленными лекциями, ВПОЛНЕ ЗАМЕНЯЮЩИМИ УСТНОЕ ПРЕПОДАВАНИЕ. По окончании курса учащиеся подвергаются испытанию в специальн. квалифик. комиссии и получают соответствующее СВИДЕТЕЛЬСТВО.

На 1-е ноября 1927 г. на курсах состоит свыше 15.000 учащихся. Плата помесячно от 1 до 3 рублей. Требуйте бесплатно проспекты, программы и условия. Адрес: Ростов на Дону „ПОЛИГЛОТ“.

Згубленыя і ўкрадзеныя

наступныя дакуманты лічыць несапраўднымі:

Лежавая кн. Адамовіча А. С., выд. Менстрахкасай. 1450

2 лесарубачныя білеты і дзьве копіі гэтых біл. Усьцяновіча М. М., выд. Лявінскім л-вам. 1451

Пашпарт Павідайка Е. М., выд. Заслаўскім РВК. 1452

Лежавая кн. Варазьянкова І. Э., выд. Менстрахкасай. 1453

Дамавая кн. Рэйзіна Л. І., дом № 19, п° Камароўскай вул., выд. 2 раённай міліцыі. 1454

Каапэрац. кн. Лавідуса Э. Д., выд. МЦРК. 1455

Кошт публікацыі аб згубе аднаго дакуманту 50 кап.